

Sistem de partide - XIV -

30 nov.'37 - 29 dec.'37

Guvern Tătărescu . Alegeri 13 nov. - 28 dec. 37

- Continuare -

1.a) Zaharia Boilă , Amintiri și considerațiuni asupra mișcării legionare , [1971]

Biblioteca Apostrof, Cluj -Napoca, 2002

Ediție îngrijită de Marta Petreu și Ana Cornea, cu o prefață de Livia Titieni Boilă

Doc.integral : fișier VIII .Garda de Fier, scrieri .

[LD oct.2003 .Regeret dar ... este atât de contaminat de ceea ce istoriografia comunistă scria despre GardăÎncât prefer scrisul său de epocă. Fișez totuși câteva afirmații , nu știu dacă ale lui ,ale familiei sau ale editorului (care intervine cu note de subsol)

Ceea ce este interesant în mărturiile lui Z.B , este faptul că el s-a întâlnit , a discutat , le-a primit destăinuirile, i-a sfătuit uneori , pe **Corneliu Codreanu, Moța, Stelescu, Nae Ionescu** ș.a. - dar alții au fost **nașii , sforarii, complicii, vinovații**

Bârfă și zvonistică de cafeenea ziaristică ...alterată de imprecizuni calendaristice

Cu toate acestea , indirect, prin el,aflu câte ceva din **ideile și acțiunile lui Iuliu Maniu** , (al cărui credincios nepot și colaborator a fost) , atât despre Garda de Fier... cât și despre Carol II și liberali (ținte principale în bătălia "legalistă și democratică")

Doc.integral : fișier G de F , VIII-scrieri

Z.Boilă / retro' 11 mart.'37

▣ Carol II - Codreanu - Maniu (p. 51 - 55)

[LD : Chiar dacă este o poveste ... este o poveste cu tâlc !

ZB apare iar în postura de intermediar, de om de încredere a lui Maniu

acceptat însă și de Codreanu . oricum, este o explicație întortochiată privind acest pact.]

" În ziua de **11 martie 1937**, **Corneliu Codreanu** [-----] a trimis la mine [**hotel Bulevard**]

pe **secretarul său Stănicel** propunându-mi o **întâlnire** într-un loc "neutru, nesupravegheat de poliție " .Întâlnirea a avut loc **în casa inginerului Ionică** din București (strada Basarabiei)

" Chiar de la început,**Codreanu mi-a destăinuit scopul** acestei întrevederi :

dorința de a-l întâlni pe Iuliu Maniu .[-----]

I-am răspuns că , în principiu, nu cred să se ivească obstacole deosebite în calea unei asemenea întâlniri, dar trebuie să știe că , momentan , **Maniu lipsește din țară** , fiind călătorit în străinătate pentru un timp mai îndelungat .

Foarte neplăcut surprins , **Codreanu** m-a întrebat dacă am vreo posibilitate

să-l încunoștiințez pe Maniu în scris despre ce este vorba, fără bine înțeles să aflu Siguranța.

[-----] După un moment de ezitare, i-am răspuns : < Întâmplarea face ca tocmai mâine

să plece **un prieten al nostru (Aurel Leucuția)** cu mașina **la Viena** ,

unde **îl va întâlni pe Maniu** .Cu d-sa **i-aș putea trimite o scrisoare** .>

[-----]

A urmat un dialog pe care **ZB încearcă să-l reproducă ad litteram** :

- **Eu** : Vă ascult cu răbdare

- **Codreanu** : Domnule Boilă, pe scurt, **eu sunt condamnat la moarte de către regele Carol II**

- **Eu** : Dvs ? Și pentru ce ? Iertați-mă , dar **îmi vine greu să cred** cele spuse. [-----]
 După toate cele întâmplate în ultimul timp [-----] nu găsesc motivul pentru care regele să vă condamne la moarte . Reamintiți-vă **Congresul de la Tg.Mureș** , pentru scopurile căruia **regele a donat 100.000 lei**, apoi **Memoriul adresat de dvs** în chestiunea politicii externe, care ,așa cum a fost conceput, pare a fi dictat de rege.În fine, amintiți-vă de **comportarea autorităților** bisericești și civile cu ocazia înmormântării lui Moța și Marin .

- **Codreanu** : **Da, toate acestea sunt perfect adevărate** , dar de atunci **a intervenit un fapt** pe care dvs nu-l cunoașteți , dar după ce îl veți cunoaște , **veți înțelege că vorbele mele** , sau mai exact **temerile mele**, sunt cât se poate de întemeiate.[-----]
 Nu am dreptul să vă cer un jurământ , dar **vă rog insistent să-mi promiteți că nu veți divulga nimenui** cele ce vă comunic acum

-**Eu** : D-le Codreanu, aveți **cuvântul meu de onoare** că, în afară de **dl Maniu** , nimeni nu va afla cele comunicate de dvs.

-**Codreanu** : Nu de mult , **regele mi-a acordat o audință secretă** care a avut loc **într-o vilă particulară** . În cursul acestei audiențe, **regele mi s-a destăinuit** , sau mai exact făcea în așa fel ca **eu să am impresia că se destăinuește** .
El spunea că are de gând să abandoneze partidele politice , care nu se deosebesc între ele din punct de vedere ideologic, ci **au aceeași preocupare** constantă **de a veni la putere cu orice preț**, și **< de a mă face prizonierul lor , unii pretinzând chiar să-mi dicteze până și comportarea mea în viața familială și particulară >**.
< Prefer să urmăresc realizarea programului meu și deoarece - cum sunt informat - programul meu nu se deosebește de al vostru , al tineretului, am să vă aduc la putere, și să te numesc pe tine prim -ministru>
< Dar este nevoie ca diriguirea mișcării voastre să treacă exclusiv în mâna mea . Cer deci să mă proclamați căpetenia voastră . >

I-am răspuns regelui că eu ,deocamdată, nu urmăresc să vin la putere , deoarece **nu am cadre pregătite pentru guvernare** .
Eu am creat o școală politică în care o să instruesc tineretul , **pregătindu-l pentru ziua de mâine.**

Eu vreau să transform mentalitatea acestor tineri , ai căror părinți nu se pot schimba de azi pe mâine .

Organizația mea nu este sută la sută teroristă , dar nu mă sfiesc a recunoaște că **este paramilitară** , înăuntrul căreia vreau să mențin **o disciplină de fier**.

Majestatea Voastră sunteți capul țării și simbolizați suveranitatea națională , sunteți deci și **comandantul suprem al oștirii și implicit** , deci, și al nostru ,dar **nu puteți să vă asumați roluri mai inferioare** [sic !] , **să vă degradați** , adică la rangul unui **simpliciu șef de partid** sau grup politic. **Nu am putut spune regelui tot ce gândeam** în adâncul sufletului meu, și anume că **nu pot să-l las să prostitueze și organizația noastră** , cum a procedat cu celelate partide politice , și nici că **vrea**, probabil, **să mă uzeze și pe urmă să mă arunce la gunoi** ca pe o lămâie stoarsă.

- **Eu** : Dar ,în definitiv, **ce vă face să credeți** că , numaidecât , v-a condmnat la moarte ?
 Iată , **Maniu duce contra lui o luptă aprigă** de ani de zile și **o luptă mult mai primejdioasă în urmări**, și **totuși nu-l condamnă la moarte** .

- **Codreanu** : **Cu dl.Maniu este altceva**. D-sa este, ce-i drept, considerat **dușmanul numărul unu**, dar nu îi este rival , căci **Maniu nu vrea să instaleze dictatura** , ba a **renunțat și la șefia partidului său** .Pe când **regele în mine vede un rival** , pe care **trebuie să-l înlătore** cu orice preț și cu orice mijloace. Apoi **omorârea lui Maniu ar stârni un mare rezon** în opinia publică dinăuntru și din afară ;
 în același timp, **înlăturarea mea** nu va produce o impresie deosebită , ba din anumite părți **va fi primită cu satisfacție** - așa cel puțin își închipuie Carol II .
El pe mine nu mă consideră nici măcar popular în țară . **< Iacă un tânăr bicisnic, aiurit >** cum a declarat nu o dată **despre mine în fața lui Nae Ionescu** .

- **Eu** :**Am înțeles**. Dar vă rog să mă lămuriți **cum vă închipuiți o colaborare cu dl Maniu** ?
 Dvs aveți **o cu totul altfel de mentalitate** , altă educație, alt program politic,

altă tactică de luptă. Maniu - democrat , filofrancez, filoenglez, în luptă înverșunată cu revizionistii germani și maghiari, legalist , găsindu-se în atitudine protestatară față de comportarea particulară a regelui Carol II .

În schimb , dvs , dle Codreanu, sunteți pentru absolutism și totalitarism, pentru prietenie cu Hitler și Mussolini, care susțin revizuirea tratatelor de la Paris. În chestiunea d-nei Lupescu - după cum mi-a declarat ocazional Ion Moța - vă dezinteresează. Și apoi, chiar vara trecută i-ați condamnat la moarte pe cei mai apropiați prieteni politici ai d-lui Maniu , pe Titulescu și Madgearu , precum și pe șeful partidului însuși [Mihalache] din care dl Maniu face parte.

-Codreanu : (mi-a zâmbit - îndeletnicire foarte rară la el - și a făcut un gest diminutiv cu mâna **Asupra acelor condamnări se mai poate reveni .**

Comparația pe care ați făcut-o este aproximativ exactă, deși îmi atribuiți unele păreri pe care nu le am, sau, mai exact , le-am revizuit pe parcurs. Să nu credeți că eu nu cunosc și nu detest viața particulară a regelui.

Eu îl socot pe acest rege o pacoste pentru țară , indiferent de faptul că am devenit dușmani. Căci dacă nu-l socoteam așa, poate încheiam târgul cu el.

Eu cu domnul Maniu doresc să fac o alianță contra regelui Carol II .

D.Maniu este meșter în formule juridice și politice .

D-sa va găsi formula potrivită , dacă peste tot acceptă alianța mea.

De altfel, eu nu vreau deocamdată să vin la putere și , peste tot, nu vreau să vin prin revoluție sau lovitură.

Vreau să cuceresc guvernul pe cale pașnică - cam la fel ca Hitler - prin alegeri , obținând majorități în parlament ."

-Eu : " În fine, eu nu am dreptul să mă pronunț în numele d-lui Maniu , căruia am să-i comunic dprința dvs și tot ce mi-ați destăinuit ."

Ulterior a fost informat că planul lui Codreanu nu a fost aprobat de toți membrii Gărzii .

Ba , în majoritate, nu împărtășeau animozitățile lui Codreanu față de regele Carol .

Iar când au aflat ce-a sacrificat Codreanu ... toți au convenit că s-a săvârșit o mare greșeală. Mișcarea trecea prin momente critice.

Spre sfârșitul lui iunie '37 , luând la cunoștință solicitarea lui Codreanu,

Maniu i-a dat prin Z.B. următorul răspuns :

< Fiind eu un membru disciplinat al Partidului Național -Țărănesc , nu pot să am o discuție - cu caracter politic - cu șeful unei grupări politice străine , pentru a găsi o platformă de colaborare, fără ca în prealabil să nu-l încunoștițez pe d.Ion Mihalache , șeful partidului.

De vreme ce însă dl Codreanu a cerut ca întrevederea- solicitată de el - să rămână în secret și nimeni altul să nu aibă cunoștință de ea, cu regret , nu-i pot satisface dorința.

Atenție LD ! De altminteri, în câteva luni situația politică se va schimba radical și toate piedicile din calea unei întrevederi între noi vor fi înlăturate .>

.... Pe 10 iulie, la Predeal, Z.B. i-a adus la cunoștință lui Codreanu **răspunsul lui Maniu .**

A rămas nedumerit când Codreanu i-a răspuns :

Atenție LD ! < Și eu văd la fel cu dl Maniu, în curând vom putea sta de vorbă nestânjeniti , în alte împrejurări . >[-----]

Z.Boilă / retro mai '37

▣ Paris : Întâlnire Maniu -Madgearu-Titulescu(p. 56 - 59)

[LD : viața politică românească a avut parte de ... mister și întâlniri ciudate , ca în filme !

Acestea erau **forme legaliste și democratice** ale luptei politice ?!

Apelul lui Madgearu (Mihalache) către Maniu ... era a unor oameni din același partid !

La 10 ani de la fuziune ... între Maniu și Mihalache , între cele două ramuri , cum se prezenta comunitatea de partid ?

Cine a avut dreptate sub semnul dubitativului " dacă " ?

Mihalache sau Maniu ? Iată , mărturiile ale oamenilor de încredere ai lui Maniu

Scrise la distanță de aproape jumătate de secol, după atâtea întâmplări și după atâtea suferință ,

nu trădează ele **dorința de a-i atribui lui Maniu darul previziunii ?**

Chestiunea este : **cum să scrii istorie după ele ?**

De aceea prefer eu declarațiile " calde" , nu post -festum .]

... Mai târziu **I-a lămurit Aurel Leucuția** , povestindu-i **întâlnirea** , de la sfârșitul lui **mai 1937** , în camera unui **hotel din Paris** , între **Virgil Madgearu** , **Nicolae Titulescu** și **Iuliu Maniu**
Reproduce cele povestite de Leucuția :

" **Virgil Madgearu** , trimis de **I.Mihalache** , precum și **N.Titulescu** , rugat tot de **Mihalache** , **I-au vizitat pe Maniu** la hotelul unde locuia la Paris.

Virgil Madgearu , într-o lungă pledoarie , **a expus situația de acasă** , și la sfârșitul ei a formulat **pretențiunea lui Mihalache** (parafrazată în rezumat de Leucuția) .

Madgearu :

< **Ion Mihalache și noi** , actuala **conducerea Partidului Național Țărănesc** , **socotim că** în toamna acestui an , **regele** , neavând încotro , **va trebui să-l însărcineze cu formarea guvernului pe Ion Mihalache** .

(Maniu asculta în tăcere , fără să reflecteze asupra celor spuse de Madgearu)

Într-un singur caz nu-l va aduce la guvern pe Mihalache - aceasta este părerea lui Mihalache și a noastră - și anume , **dacă va putea pretexta că dvs. , domnule Maniu** , sau oamenii dvs.

ați întreprinde o acțiune antidinastică sau , mai exact , **anticarlistă** .

Drept aceea , **Mihalache și noi** , cu toții **vă rugăm să nu porniți vreo acțiune** , nici direct nici indirect , prin gruparea dvs , **contra regelui Carol II** .

Iar ca un fel de garanție că veți rămânea în pasivitate , **Mihalache vă roagă să-i promiteți că nu vă veți întoarce în țară decât în preajma crizei.**>

N.Titulescu s-a asociat la cele spuse de Madgearu ,

fiind **de acord și cu cererea formulată de Madgearu în numele lui Ion Mihalache** .

Maniu :

< **Eu unul nu cred că regele Carol II are de gând să-l aducă la putere pe Ion Mihalache** ,

în fruntea unui guvern național-țărănesc , **nici acum , nici mai târziu** ,

nici dacă eu rămân în pasivitate sau voi promite în scris că nu voi acționa în nici un fel .

Mai curând sunt gata să cred că **I-ar numi pe Mihalache** în cazul **când eu**

aș porni o acțiune violentă contra camarilei și a doamnei Lupescu ,

cu condiția , bineînțeles , **ca Mihalache să mă dezarmeze** .

După părerea mea , regele are cu totul alte planuri .

Dvs nu-l înțelegeți nici acum sau **vă faceți că nu-l înțelegeți** .

Cum spuneam noi pe la Blaj , **" vă îmbățați cu apă rece" .**

Regele nici gând nu are să devină un domnitor constituțional .

El așteaptă doar sfârșitul legislaturii , nu fiindcă are de gând să respecte uzanțele

parlamentare și constituționale , ci fiindcă nu a avut încă timp și posibilitate

să pregătească îndeajuns formula succesiunii ,

care va fi cu totul alta decât vă închipuiți .

Dar , pentru ca **să nu-mi puteți băga de vină nimic** , și să nu aveți motivul să susțineți

că eu aș putea fi piedica aducerii la putere a lui Ion Mihalache ,

îată , eu vă declar : am să rămân în străinătate până acolo , prin septembrie .

Dar chiar venind în țară , **nu voi părăsi via mea de la Bădăcin** .

În orice caz , **nu voi întreprinde nici un fel de acțiune politică** ,

pentru a nu contracara șansele lui Mihalache de a veni la putere .

Voi face ce-mi este posibil ca nici oamenii mei , în special Zaharia Boilă ,

să nu pornească vreo acțiune contra regelui . >

Madgearu :

< **Repet : Mihalache crede ferm că va fi adus la putere acum** ,

adică cel mai târziu în noiembrie anul acesta .

Dar dacă totuși Carol II ar săvârși un asemenea act de nedreptate ,

și anume **să nu-l aducă la putere** după demisia actualului guvern prezidat de Tătărescu -

demisie care fatal va trebui să se producă până la toamnă -

Ion Mihalache se va retrage imediat de la șefia Partidului Național -Țărănesc ,

cedând locul dvs . Nu sunt autorizat să fac o asemenea declarație , dar v-o fac totuși ,

cunoscând gândurile intime ale lui Mihalache .>

Titulescu :

< Dle Maniu , în definitiv dvs ce credeți, **dacă** regele nu are de gând să-l aducă la putere pe Mihalache , **cine va fi urmașul lui Tătărescu ?>**

Maniu :

< Mă întrebați cine va fi urmașul lui Guță Tătărescu ?

!ată vă spun părerea mea : va fi dl Guță Tătărescu . >

.... Atât Titulescu cât și Madgearu au izbucnit într-un râs zgomotos , la care m-am asociat și eu - spunea Leucuția. Apoi, potolindu-se , Titulescu i-a strâns mâna lui Maniu și i-a spus :

Titulescu :

< Deși nu vă cunosc mucalit , **cred că nu susțineți serios ceea ce ați spus.**

În orice caz, **noi contăm pe promisiunea dvs** că până la toamnă **veți aștepta cu orice fel de acțiune . >**

Z.Boilă / retro nov. '37

▣ Rotativa guvernamentală(p. 59 - 60)

▣ **Guvernul Tătărescu = guvern de coaliție**

" În noiembrie 1937, piesa , sau mai exact **comedia bufă a rulat întocmai** după indicațiile regizorului principal ...**Regele a început consultările** ca de obicei.

După audierea președinților Corpurilor Legiuitoare , **a fost chemat la palat Ion Mihalache. regele l-a însărcinat cu formarea guvernului ... dar nu al unui guvern național-țărănesc** , ci al unui **guvern de coaliție** împreună cu **gruparea Vaida .**

Se știa însă că Vaida și aderenții săi, încă din 1935 au fost excluși din PNȚ , fapt care a determinat ca raporturile dintre cele două grupări să fie cât se poate de inamicale. Între Mihalache și Vaida nu existau nici măcar relații personale. [-----]

În asemenea împrejurări, **însărcinarea dată lui Mihalache a fost o curată bătaie de joc.**

Regele Carol II, adoptând maniera unui **golan de la periferia Bucureștiului** , a crezut că-i șmecher. În realitate, **și-a bătut joc de buna -credință și loialitatea lui Ion Mihalache** , care **fusese atât de naiv** încât să creadă în promisiunile regelui transmise prin așa-numiții centriști din jurul lui. **Formal, regele era acoperit** deoarece însărcinarea de a forma guvernul a fost dată , dar , în fond, bătaia de joc a fost deplină. De la sine se înțelege că Ion Mihalache a refuzat o asemenea însărcinare , care a însemnat **o umilire a demnității lui de om politic** [-----]

După ce o **însărcinare similară a fost dată și lui Vaida** , și acesta de asemenea a refuzat-o , regele Carol - așa cum a prezis-o Maniu cu luni înainte - **l-a chemat pe Guță Tătărescu și l-a însărcinat cu formarea guvernului ."**

Noul guvern Tătărescu nu era identic cu cel precedent .

Guvernul nou a fost o coaliție a carliștilor din toate partidele (Tătărescu - Vaida - Iorga) Mircea Iorga -fiul devine subsecretar de stat ; lui Vaida i se conferă 64de candidaturi la alegeri ; **prietenii legionarilor** (Inculeț, Titeanu etc.) **dispar din guvern** ; Franasovici preia Internele.

Z.Boilă / retro nov.'37

▣ **Maniu revine la șefia PNȚ**

▣ **Pactul electoral Maniu - Gh.Brătianu- Codreanu(p. 60-65)**

[**LD : nu uita subiectivitatea și întârzierea cu care ZB își scrie amintirile !Și mai ales să nu cumva să preia atâtea fantezii , atâtea date eronate , dacă vor fi fost ale lui !**]

"Ion Mihalache convoacă imediat **Comitetul Central Executiv** și își dă **demisia de la șefia partidului. Propune în locul său pe Iuliu Maniu** , care este proclamat în unanimitate .

Revenirea lui Iuliu Maniu în fruntea PNȚ , avându-se în vedere și impopularitatea lui Carol II, dezlănțuie , atât în țară, cât și în străinătate , **un mare entuziasm.**

Maniu declară : REVENIREA MEA ÎN FRUNTEA PARTIDULUI , ÎNSEMNEAZĂ : LUPTĂ !

Evenimentele s-au împlinit doar așa cum le-a prezis Maniu, cu exactitate matematică.

Chiar a doua zi, **Iuliu Maniu se întâlnește** , în casa profesorului dr.Gerota ,
cu Corneliu Zelea Codreanu , apoi , la a doua întrevvedere , **participă și Gheorghe Brătianu.**

Edițiile speciale ale ziarelor vestesc evenimentul senzațional :

cei trei șefi de partide încheie un acord pentru apărarea libertății alegerilor .

Nu un cartel electoral cu scopul fixării unor candidaturi comune, **nici un pact politic**

pentru parcurgerea aceluiaș drum și realizarea unor puncte de program.

Se precizează că **acordul durează până la terminarea alegerilor, adică maximum 30 de zile.**

Atât la Gardă cât și în PNȚ , sunt multe nemulțumiri .

Se formează **două tabere** : pe de o parte, **lichelele carliste și camariliste** ,

pe de altă parte , **românii conștienți .**

Iuliu Maniu ridică mănua :

guvernul personal al regelui Carol II trebuie răsturnat în alegeri .

Presa carlistă și satelită pornesc **o furibundă campanie contra pactului .**

O droaie de **invective și acuze** sunt aruncate **asupra autorilor pactului :**

Că Iuliu Maniu l-a lansat în viața politică pe Codreanu !

Că Maniu a investit Garda de Fier cu caracter de autenticitate !

Că Codreanu și-a trădat puncte principale din program - anticomunism și anti francmasoneria !

Acuzele ce se aduceau celor doi, se băteau cap în cap .

În schimb , **nu se putea răspunde la ele** , pentru că **cenzura** era necruțătoare ,

pentru că **radioul** era monopolizat de Tătărescu iar **întrunirile** erau împrăștiate de poliție.

lată reflecțiunile lui Maniu :

/ Pactul **nu este un pact ideologic, politic , programatic** ci de apărare a libertății alegerilor ;

/ **Nu el l-a lansat pe CZCodreanu**, despre care nu a scris nici o dată până în 1937 ;

/ **CZC s-a lansat singur** , candidând în alegeri , **în guvernarea Iorga** (vara '31) ;

/ **Gh.Tătărescu a protegit** toate mișcările antisemite între anii 1922-1937 ;

/ **Carol II a obladuit** mișcarea legionară , dând și bani pentru Congresul de la Tg.Mureș ,
unde Mihalache, Titulescu și Madgearu au fost condamnați la moarte ;

/ **Ce băiat cuminte ar fi fost Codreanu** dacă accepta oferta regelui ;

Reacțiile forțelor politice externe și interne :

/ **Presa și radio-ul francez și englez** au salutat cu **satisfacție** riposta energică a opoziției

/ **Presa sovietică** (la inspirația lui Stalin !) a scris favorabil despre " **pactul**" **Codreanu -Maniu ;**

/ **Partidele de opoziție - cu excepția PNC-Goga - au aprobat "acordul "** , alăturându-se

forumului anticarlist : PSD, PP (Averescu) , PNA (Argetoianu) P.Maghiar, P.German,

Blocul Evreesc etc etc .**Până și PCR** , aflat în ilegalitate, a dat un **Comunicat** ,

recomandând simpatizanților să voteze cu Maniu (ceea ce mai târziu a negat)

Z.Boilă / Maniu -Codreanu .

1.b) A.P.Samson, "Memoriile unui gazetar", 1927-1937, Cartea Românească, 1979

Samson /: 29 dec.'33

▣ Asasinarea lui Duca .Guv.Tătărescu (p.249)

În cabinetul regelui, Dinu Brătianu, dr.Angelescu, V.Sassu -adică brătînii- **discută .**

Angelescu este numit președinte pentru funeralii și vrea la guvern pe **Franasovici**

Franasovici refuză și propune pe Tătărescu.

Așa a juns **Tătărescu prim-ministru** (în pofida opoziției lui Dinu Brătianu)

Tătărescu : va deschide regelui calea guvernării personale;

va îmbrățișa ideea schimbării Constituției;

va sprijini reducerea prerogativelor parlamentare , în favoarea executivului;

va duce o politică echivocă față de G de F ;

Samson /: 1934-1937

▣ Brătianu - Tătărescu

Timp de 4 ani, casa lui **Dinu Brătianu** din calea Dorobanți a fost "**centru de rezistență activă împotriva lui Gh. Tătărescu** "
Un secretar avea îngăduința să întrețină telefonic legătura cu presa și să răspundă politicos ce zice și ce face dl Brătianu.
Fără asta, Tătărescu ar fi mers mult mai departe cu obediența față de Carol; el n-a cutezat să-l înlătore pe Dinu Brătianu de la șefia PNL, pentru a nu-l arunca în brațele lui Maniu. vezi fișier PNL
Samson / 1934-1937

1.c.) "Din luptele tineretului român". 1919- 1939. (Culegere de texte)

Editura Fundației Buna Vestire, 1993. Responsabil **Duiliu Sfințescu**.

[L.D. **Selecție subiectivă, lacunară, deformată prin omisiune, fără surse, urmărind părțile pozitive ale Legiunii, martirajul ei, în deosebi C.Z. Codreanu.**]

[25 mai '38] **Proces**

[L.D. **ca procedură, Codreanu adresează întrebările, martorii răspund...**]

-CZC: "De ce s-a făcut între noi pactul de neagresiune , [1937]

cînd ideologiile noastre sunt atît de diferite ?"

-Iuliu Maniu : < Într-adevăr, **ideologia noastră și a dvs.** sunt direct **opuse** și nici nu cred că ar exista în țara aceasta **două partide** cu o **adversitate mai categorică decît ale noastre**>

Face apologia democrației, apoi:

<**Garda de Fier** este **totalitară** și în **contra democrației**. Partidul dlui Codreanu este un partid **antisemit**, partidul nostru nu este antisemit. În afară de aceasta ne deosebește **metoda de luptă** politică. Date fiind aceste deosebiri ideologice, este firească întrebarea :

cum de am ajuns să încheiem o înțelegere electorală ?

Motivul este dublu. Întîi un **motiv personal**. Nu l-am cunoscut pe dl **Codreanu** pînă am făcut pactul de neagresiune. Am urmărit însă cu atenție activitatea și atitudinile d-sale.

Am putut constata ,din partea d-sale, **sinceritate** în acțiune, **consecvență** și **tenacitate**, calități care se găsesc atît de rar în viața noastră politică și la conducătorii vieții politice.

Pentru aceste motive **i-am ntins mîna cu încredere și cu plăcere.**

DI. Codreanu, ca și mine, crede că pentru o viață sănătoasă națională și de Stat, este absolut necesar **respectarea demnității naționale.**

Ori, prin **numirea dlui Tătărescu** ca primministru,

s-a atins grav nu numai **demnitatea națională**, dar și **spiritul Constituției**.

De aceea a fost cazul să ne dăm mîna, pentru a face ca națiunea să respingă această încercare de a izbi în demnitatea națională. **Am reușit.**

DI Codreanu crede, ca și mine, că **ideea națională** este factorul vital în propășirea unei națiuni.

Dsa crede, ca și mine, că Statul, cu toată puterea sa , trebuie să perfecteze **calitățile** fără seamăn de frumoase ale **poporului român**, susținător de Stat și să-i dea posibilitatea ca, punîndu-i- se la dispoziție mijloacele materiale, culturale și sociale,

să-și poată împlini **misiunea** pe care o are în această parte a lumii.

Adevărat că dl **Codreanu** are în concepția sa un element, acel al **antisemitismului**,

pe care **eu nu-l aprob**, dar ideea fundamentală este identică.

În afară de aceasta, dl **Codreanu este de aceeași părere cu mine că,**

fără a respecta regulile de corectitudine în viața particulară și publică

și **fără a ține seama de morala creștină, nu se poate asigura dăinuirea unei națiuni,**

și că **părăsirea acestora** ar însemna și pentru poporul nostru , ceea ce a însemnat și pentru multe popoare în trecut : **distrugere și peire.**

Pentru aceste **suntem de acord** în tendința **de a impune** în viața particulară , socială și publică, **corectitudinea, onoarea și morala creștină**, pe care azi -durere - **atîți o calcă.**

Toate acestea au fost îndemnuri hotărîtoare pentru a face

o înțelegere cu dl Codreanu și îmi pare bine că am făcut-o .> (p.351)

- CZC: În discuțiile avute ,și-a manifestat el graba de a veni la putere ?

-Maniu : <**Nu. Din contră, din conversațiile pe care le-am avut,**

am stabilit în privința aceasta o deosebire de atitudine între noi :

eu insistam ca ,drept rezultat al alegerilor,partidul nostru să vină imediat la putere,[...]
pe câtă vreme dl **Codreanu** accentua incontinuu că **nu este grăbit**,
că are vreme,și că momentul său nu a sosit . >

- **CZC**: a urmărit el și mișcarea sa **să răstoarne ordinea în Stat?**

-**Maniu** :< Dacă așa fi bănuie sau așa fi văzut așa ceva ,**nu așa fi încheiat** cu dta **pactul electoral** și nu așa fi dat mîna pentru o campanie politică , **pentru că am crezut** întotdeauna și **cred că** ,pentru națiunea noastră și statul român,**cea mai mare nenorocire ar fi o răzvrătire ,o dezordine sau un război civil. >**

-**CZC**: "Dacă știe dl Maniu că **propaganda mișcării mele ar fi fost conspirativă, ocultă sau clandestină ?"**

-**Maniu** :<În campania electorală am dat de **organizații ale Gărzii de Fier** care **se manifestau pe față,cu mare combativitate**,făcînd manifestații **fățișe și energice**, de multe ori chiar prea energice ,pentru mine. >

-**Primprocuror R. Ionescu** : "Crede dl Maniu că **ar fi fost bine** sau **rău** dacă dl **Codreanu ar fi pus mîna pe putere ?"**

-**Maniu** :< **DI Codreanu** este șeful unui partid,**eu sunt președintele altui partid, cu ideologie total opusă**.De aici urmează în mod firesc că **eu nu așa fi crezut bine să vie la putere partidul dlui Codreanu**. Toate partidele vreau binele țării ,însă realizat pe căi proprii.

Eu cred că singura cale bună este cea a partidului nostru.[...]

Dacă opinia publică va fi cu mine ,**voi veni eu la putere.**

Dacă opinia publică va fi cu dl.**Codreanu,va veni d-sa.>** (p.352-353)

Vezi obligatoriu, pe larg, **Fișier G de F**

Maniu-Codreanu / proces / retro'37

1.d) **Alex.Cantacuzino, Opere complete Vezi F de f. I bis.**

1.e) **M.Manoilescu, "Partidul unic" ,[1937],1941**

// **1937.Regimul partidist liberal** // inexistența consacrării juridice, constituționale //

[LD:legea electorală 1926 a consacrat această bază juridică .]

// **Rolul nefast al sistemului pluripartidist // Partidul unic de stat //**

2) **Iuliu Maniu, Memoriu către Antonescu , 13 dec.'40**

Din vol. **Memorii - scrisori către Antonescu**,

(AIC,fond Președ.Consil.de Min.,d.48/1940 și d.25/1940)

[LD : **Cu acest document și cu altele de mai târziu** , eu vreau să arăt cât de contingențială este atitudinea unui om politic, de altfel și a unui simplu om.

Prefer de aceea gîndul sincron cu evenimentul , pentru că explicațiile lui ulterioare....

își schimbă nuanțele .]

[Context: răzburările și asasinatele legionare : Virgil Madgearu asasinat ; Mihalache amenințat]/

Apără **PNT**, pe **Mihalache**, amenințat de **răzburarea legionară**

/ 1930. **Dizolvarea G de F** , cf. legii contra organiz.conspirative ;

/ 1933. **Protest** față de măsurile antigardiste luate de I.G.Duca ;

/1937. **Pactul de neagresiune cu G.de F** /

<... **Veninul și simbria presei din Sărindar se revarsă din plin ,sub presiunea atacurilor din ce în ce mai violente.Ministrul de Interne este schimbat**

cu un om cu metode speciale de distrugere a mișcării legionare.

În adevăr,noul ministru de interne își începe activitatea prin **dizolvarea**

Gărzii de Fier și Legiunii Sfintului Arhanghel Mihail .

Ministrul vizat este **Ion Mihalache[...]** . > "

Maniu / retro'30

" **Ion Mihalache,fost președinte al PNT**,s-a ridicat la răspunderi înalte în Stat,prin forța

calităților morale și intelectuale, nu a tranzacționat nici când în contul conștiinței sale cu concepția capitalistă exploatoare, cu morala și cu tradițiile nenorocite ale vechiului politicianism, ci a urmat una din cele mai frumoase căi de viață publică, rădăcinată în zvîrcolirile spre mai bine dinainte de război, trecută apoi glorios prin focul războiului și afirmată pe urmă în anii năzuințelor de refacere ale României."

[1930] Rostul trecerii lui la Ministerul de Interne, nu are nici o contingentă cu cea "presă din Sărindar" nici privind ordinea și siguranța publică, de poliție sau de politică, ci modificarea legii administrative, și o nouă lege a finanțelor locale.

Sistemul legal în ființă în acel timp, oprea funcționarea unor organizații politice secrete.

Aceasta era dispoziția legală, după cum există și azi.

"În acea vreme, Garda de Fier ființa ca o asemenea organizație secretă.

Era deci datoria miniștrilor de interne și instituției să satisfacă precisa poruncă a legii.

Maniu / retro'33

[1933] I. Mihalache, printr-o simplă întâmplare, a aflat cu un ceas mai devreme de a apărea "Monitorul Oficial", despre jurnalul de dizolvare a partidului "Totul pentru Tară",

Neîntârziat, a alergat la fostul prim ministru I.G. Duca, și cu multă stăruință

a încercat să-l abată dela hotărîrea luată.

Durere, dl. I. Mihalache nu a putut opri fatala măsură.

Maniu / retro'37

[1937] "În preajma alegerilor din '37, dl. Mihalache, în cadrele forurilor de conducere a PNT alături de **inițiatorii propunerii de colaborare** dintre acest partid și partidul "Totul pentru Tară"

[Pactul de neagresiune] -colaborare care, știm, a dat rezultatul cel mai satisfăcător."

I. Maniu / retro '30-37

3.) Ion Antonescu, Răspuns lui Maniu, 22 iun.'41, retro '1919-1940

(AIC, fond Președ. Consil. de Min., dosar 48/1940, f. 42-97)

// Tragedia României se datorează partidelor, fie în regimul democrat,

fie în cel "mască", al dictaturii lui Carol //

// Nici PNT nu a fost o forță morală // // Maniu -atitudine protestatară "pur negativă "

[Respinge, punctual, criticile și autoaprecierile lui Maniu]

"Această situație tragică, a fost **rezultatul nefast al activității și guvernării**

partidelor politice, fie în faza libertăților democratice,

fie în faza camuflată a regimului autarhic al lui Carol al II-lea,

ai cărui exponenți au fost tot elementele vechilor partide.

Recunosc că dvs. ați avut o atitudine protestatară față de acest ultim regim,

dar această atitudine a fost pur negativă. [...]

Partidele erau fărîmîțate, neputincioase și lașe.

Cu regret trebuie să constat că **nici PNT n-a însemnat în viața politică a României**

o forță morală, în stare să regenereze viața noastră publică,

cu toată atitudinea uneori exemplară pe care dvs. personal ați avut-o.

Aceasta din cauza defectelor inerente democrației noastre.

care a cultivat libertățile pînă la cele mai deșănțate abuzuri..."(p.3)

Antonescu Maniu / 'retro 1919-1940

4.) Procesul PNT / Maniu ; Mihalache / oct.'47

5.) Ședința Comitetului PNT din Ardeal și Banat, Cluj, 30 nov.'37

Iuliu Maniu, discurs

("Dimineața", an 33, nr. 11.118, 2 dec.'37) **Doc.integral: fișier PNT XV**

Iuliu Maniu / Cluj, 30 nov.'37

▣ **Alegerile 1937 .Pactul de neagresiune**

" Luptăm cu ultimă energie pentru acest înalt scop pe care spre a-l ajunge , trebuie să asigurăm mai întâi **maselor electorale , posibilitatea de a-și exprima cinstită voință.**

Pentru acest motiv am înțeles să încheiem **pacte electorale cu orice partid sau cu orice forță politică** care a înțelesă se încadreze în lupta noastră cinstită .

Acest pact nu angajează însă cu nimic **programele partidelor încadrate , care sunt libere a-și efectua propağanda potrivit ideologiilor respective .**

Pactul nostru electoral are un scop bine determinat : asigurarea libertății alegerilor , pentru care motiv partidele semnatare s-au legat să ducă lupta trăgând peste orice sacrificiu ."

Iuliu Maniu / Cluj, 30 nov.'37

▣ **Exemplul lui Mussolini și Hitler**

[LD : Declarațiile lui nu trebuie scoase din context și din timpul în care au fost făcute .

Extrapolând, era acea vreme în care **șefii statelor democratice occidentale duceau trative cu cei doi ;** era timpul "**politicii pre- muncheneze**" ; cei doi încă nu fuseseră declarați " criminali " , aceasta se va întâmpla abia în și după război.

Răstălmăcirile și procesele de intenție , făcute în epocă la adresa lui Maniu erau , la rândul lor , fie de **inspirație cominternistă** , fie ale diverșilor adversari .

Așa că ... eu nu le pot taxa decât ceea ce au fost : **arsenal propagandistic electoral .**

Că, la rândul-i, Maniu , orbit de ura lui antiliberală nu a întrevăzut " adevăratele" pericole, aceasta este o altă problemă , pe care , sper că am tratat-o !]

" **Partidul nostru luptă** și am stabilit că **singurul mijloc spre a asigura succesul** este **redresarea conștiinței cetățenești** , prin scris sau prin viu grai , și chiar prin forță , atunci când suntem provocați , vom continua lupta .

" Avem ca **exemplu pe Mussolini** în Italia și **pe Hitler** în Germania , cari , prin voințele lor nestrămutate , **au reușit să trezească conștiințele națiunilor respective** , ajungând astăzi la **realizări invidiate de întreaga omenire .**

" **D.Adolf Hitler** în Germania , prin felul cum a știut să-și impună **voința dârză**, nu numai că **și-a salavat țara de anumite curente** care de care mai periculoase

[LD : **aluzie la comunism**] dar a reușit să concentreze asupra-și , atenția lumii întregi .

" E drept că atunci **când pe firmamentul politic internațional au apărut un Mussolini** și apoi **un Hitler**, noi **i-am privit cu oarecare neîncredere .**

Faptele lor , însă , le justifică azi cu prisosință existența și noi , ca spectatori obiectivi , trebuie să-i admirăm ."

////////////////////////////////////

" Dimineața " / 2 dec.'37

▣ **O declarație ciudată a d-lui Maniu**

Din Cluj ni s-a transmis textul unui **discurs rostit de dl Maniu.**

Mărturisim din capul locului : **nu credem că acest text este exact redat .**

DI Maniu ar fi spus că în acțiunea pe care o întreprinde <are ca **exemplu pe Mussolini**

în Italia și pe Hitler în Germania .> Șeful partidului național-țărănesc ar fi făcut apoi elogiul celor doi dictatori. < **La început i-am privit cu neîncredere - ar fi spus d-sa.**

Faptele lor însă le justifică azi cu prisosință existența și noi , ca spectatori obiectivi trebuie să-i admirăm .>

" **Nu credem că d. Maniu să fi rostit aceste cuvinte.** Ele ar fi în contradicție cu întreaga concepție externă și internă pe care se sprijină PNT.

" **D-nii Mussolini și Hitler au introdus prin forță dictatura .**

PNT detestă acest regim .

D-nii Mussolini și Hitler au suprimat constituțiile democratice din Italia și Germania .

D. Maniu se declară apărătorul vajnic al constituției democratice

D-nii Hitler și Mussolini **au suprimat libertățile cetățenești**, au introdus **teroarea și bunul plac**, au înșenuncheat omul.

D. Maniu, și împreună cu d-sa, întreg PNT, **apără libertățile amenințate**.

Dnii Hitler și Mussolini **au denunțat tratatele, s-au opus înțelegerii pașnice** între popoare, **au sabotat Liga Națiunilor**, urmăresc hegemonia **imperialistă, revizuirea, războiul**.

PNT se declară, dimpotrivă, **alături de democrațiile occidentale**, care vor să asigure **progresul și pacea, prin înțelegerea pașnică** între popoare, pe temeiul **tratatelor existente**.

" **Cum s-ar putea, deci, inspira d. Maniu din acțiunea dusă** - atât în țările lor, cât și în politica internațională - **de către d-nii Mussolini și Hitler?**

lată de ce - o spunem din nou - **textul care ni s-a trimis din Cluj nu poate să fie exact**.

D. Maniu are, în orice caz, **obligația să explice opiniei publice** - care l-a urmat pe temeiul ideilor democratice afirmate de d-sa- **care este noua politică pe care înțelege să o facă**".
Iul. Maniu, Cluj, 29 nov.'37

6.) Gr. Iunian, Expozeu : PRT și problemele politice, Cernăuți, 29 nov.'37

Dem Dobrescu, cuvântare la inaugurarea noului sediu, București, 29 nov.'37

/ Acordurile electorale **PNT- G de F**; **PNL - Fr. Românesc** /

("Dimineața", an 33, 1 dec. 1937)

[**LD 17 dec. 2003**. se aniversează revoluția din **dec. '89 : Timișoara**. Au reînceput polemicile care durează de 14 ani! Chiar acum când scriu... la "**sfertul academic**" a lui Grigoriu, vorbește "**o oră și jumătate**" **Ion Iliescu**. Care macină, macină : **democrație, capitalism, libertate, structuri, securiști, transformare, forțele de dreapta** (sprijinul dat de Occident), **lupta electorală, națiune, solidaritate, pluralismul partidist** (precum la Caragiale !)

Iar se suprapune prezentul cu trecutul.]

[**LD : Iunian?** Din nou, el și restul lumii ! **Singurul** democrat cinstit, **singurul** parlamentar adevărat, **singurul partid** care a rămas credincios programului său, în ceea ce numea el a fi "**bui-măceala generală**" "Cred că asta caracterizează **profilul de radical** : transformarea unei opinii cât de juste, cât de progresiste, într-o **idee fixă** prin ochelarii căreia nu se mai vede nimic altceva .

Privite prin acești ochelari, **toate celelalte partide**, toate personalitățile, care nu împărtășeau ideea lui fixă, erau taxate de **reacționare și antidemocratice**.

Dacă la acest **port-drapel** se adaugă **cealaltă idee fixă** a lui de natură financiară

(**restabilizarea**) ranchiunile, frustrările, invidiile, oportunismul lui Iunian - privind speranța răsplătirii sale pentru rolul jucat în mișcarea țărănistă și la restaurație -

am putea să ne facem o idee despre **asumarea rolului de grup oportunist de presiune al partidului** său, în termeni populari un rol de "**Gică contra**" ..

Asupra cui ? Asupra unuia sau altuia, asupra tuturor, după cum cereau conjuncturile.]

Doc.integral - fișier, **PRT -II -**

▣ **Regim cinstit democrat,**

▣ **Împotrivirea tuturor partidelor**

▣ **PRT: guvern de alegeri**

▣ **PNL și PNT = partide nedemocratice**

▣ **Refuzul de intrare în guvern**

▣ **Refuzul de cartele electorale**

Guv. Tătărescu

PSD

PNT : Pactul cu Garda de fier.

Legionarii și comuniștii

Acordul liberali - vaidiști

Minorități

Dem Dobrescu

▣ **Guv. Tătărescu = guv. de extremă dreapta**

Grlunian / 29 nov.'37

▣ **Regim cinstit democrat ,**

" **Am luptat** pe tărâmul politic la Cameră pentru așezarea unei **democrații cinstite** , pentru **înlăturarea stării de asediu și cenzurii**. Dar aceasta nu era deajuns. Am luptat pentru **dărâmarea primei electotrale** , pentru un **guvern de alegeri** și pentru **înlăturarea politicianismului** din viața publică .

Am avut însă parte de împotrivirea tuturor partidelor politice. "

Grlunian / 29 nov.'37

▣ **PRT: guvern de alegeri**

▣ **PNL și PNT = partide nedemocratice**

" Acum o lună când s-a deschis criza , am fost **onorat de Suveranul țării să-mi spun cuvântul** . Am arătat că **nu există altă măsură** pentru îndreptarea relelor din țară, **decât de un guvern cinstit** care **să facă alegeri libere** , cu o altă **lege electorală** , fără prima rușinoasă de acum . **N-am avut noroc să fiu ascultat** .

" Atât **liberalii** cât și **naționali-țărăniștii** au fost **contra acestei formule** . Liberalii voiau să continue stăpânirea , iar național-țărăniștii sperau s-o obțină.

Ambele partide s-au dovedit a nu fi democratice. "

Grlunian / 29 nov.'37

▣ **Refuzul de intrare în guvern**

▣ **Refuzul de cartele electorale**

Guv.Tătărașcu

" **Am refuzat o colaborare** care ar fi însemnat pentru unii dintre noi așezarea la cele mai înalte funcțiuni în stat și **pătrunderea în parlament** a unui mare număr din prietenii noștri .

Am refuzat aceasta ca **să pot rămâne pe linia** de gândire și acțiune pe care am urmat-o **toată viața mea**.

PSD

" Am refuzat apoi propunerile de cartel electoral .

Am tot respectul pentru **Partidul Social-Democrat** care mi-a făcut prima propunere, pentru că **PSD nu și-a făcut datoria în ultimii patru ani** .

S-au săvârșit **acte de cruntă sălbăcie** împotriva muncitorilor , și **PSD nu i-a apărât** , iar **avocații social-democrați n-au venit la bară** .

PNȚ : Pactul cu Garda de fier.

" Am fost apoi **vizitat de d Maniu** , care mi-a propus un **pact de neagresiune**.

I-am spus că mă voi găsi foarte bucuros alături de toată lumea care este împotriva violențelor .

La întrebarea cu cine a făcut pactul mi-a răspuns :

cu **georgiștii și cu partidul " Totul pentru Țară "**

I-am spus hotărît d-lui Maniu că **nu pot subscrie un asemenea pact ."**

Legionarii și comuniștii

" **Partidul radical-țărănist** nu poate concepe un **pact politic** cu partidul

" Totul pentru Țară " , tot așa cum nu poate concepe un acord politic cu **partidul comunist** .

Și partidul **" Totul pentru Țară "** , și **Partidul Comunist** ,

unul la **extrema dreaptă** , și altul la **extremă stângă**,

sunt **adversari hotărâți** ai regimului democratic și ai **libertăților constituționale** ,

pe care noi le apărăm.

"Sănătatea poporului nostru, refuză astfel de acorduri

și le va refuza și mai hotărît , mâine.

La riposta d-lui Maniu că nu e vorba de un pact de conlucrare, i-am răspuns că Partidului Radical Țărănesc nu-i este îngăduit să facă un act politic care să nu fie limpede. Cum aş putea să explic eu o apropiere între mine și fosta Gardă de Fier, în fața opiniei publice, și chiar o apropiere între mine și partidul dvs, când se cunosc motivele de despărțire care s-au accentuat și mai mult în ultima vreme . **Nici un fel de rațiune nu poate să justifice un asemenea act .** **Semnarea lui ar însemna abdicarea de la linia morală în care ne-am așezat , abdicarea de la linia democrației și a libertăților. "**

Acordul liberali - vaidiști

" Liberalii n-au găsit altceva mai bun decât să se asocieze cu d.Vaida !
Știți cu toții ce reprezintă d.Vaida. Cunoașteți programul său : *numerus valachicus* și alte glume mai ușoare sau mai puternice.
În orice caz, **programul d-lui Vaida nu se încadrează în programul liberal.**
Care minte când se prezintă împreună să vă ceară voturile ? Liberalii sau d.Vaida ?
Care păcălește pe celălalt și care vă păcălește pe dvs ?
Dacă legea ar fi fost modificată , n-am fi asistat la acest spectacol degradant .
Două partide cu concepții diametral opuse se unesc pentru a dobândi 40 % din voturi .
De ce s-au unit astăzi ? Ce vor face mâine ? Unde este sinceritatea ? "
[-----]

Gr.lunian / 29 nov.'37

7.) **Gh.Brătianu** , Rostul acordului cu d-nii Maniu și C.Codreanu , 30 nov.'37

Manifestul către țară .

("Dimineața " , 30 nov. și 1 dec. 19 37)

[**LD : Este foarte adevărat că scopul imediat urmărit prin pact - împiedicarea guvernului de a obține cele 40 % procente , care să-l legitimizeze la guvernare - a fost obținut !**
Guvernul Tătărescu trebuia să fie înlăturat cu orice preț !

Că , prin aceasta , **curentele politice naționalist -extremiste** au avut o mai mare libertate de manifestare , că viața politică a României , la cumpăna anului 1937 / 1938 , a înclinat spre această variantă , se va vedea : **guvern Goga, apoi dictatură regală .**
Conform zicalei populare "**unde dai și unde crapă !**"

Deci pactul poate fi criticabil doar ca o eroare de calcul și prin consecințele indirecte .]
Doc.integral : **fișier PNL-g III**

Gh.Brătianu / 30 nov.'37

▣ **Pactul de neagresiune :**

▣ **Răsturnarea guvernului Tătărescu**

[**LD : Este foarte adevărat că scopul imediat urmărit prin pact - împiedicarea guvernului de a obține cele 40 % procente , care să-l legitimizeze la guvernare - a fost obținut !**

Că , prin aceasta , **curentele politice naționalist -extremiste** au avut o mai mare libertate de manifestare , că viața politică a României , la cumpăna anului 1937 / 1938 , a înclinat spre această variantă , se va vedea : **guvern Goga, apoi dictatură regală .**
Conform zicalei populare "**unde dai și unde crapă !**"

Deci pactul poate fi criticabil doar ca o eroare de calcul]

" **Înțelegerea** încheiată cu d-nii Iuliu Maniu și Corneliu Zelea Codreanu , a fost definită **îndeajuns de limpede** , prin **textul însuși** pe care l-am semnat .

S-a precizat că fiecare partid își păstrează și își afirmă cu tărie **credințele și ideologiile** cari îi aparțin.

S-a recunoscut , însă, necesitatea de a nu face jocul

unei guvernări compromise prin luptele dintre partidele de opoziție ;

de a împiedica prin toate mijloacele , fraudele și uneltirile aceluiaș guvern , în efortul său disperat de a câștiga cu orice preț cota de 40 % în alegeri .

" Era firesc ca acordul să dea loc la comentarii și polemici .

Socot inutil să răspund aceluia de rea credință ;

scopul pe care îl urmăresc **este prea vădit , ca și origina lor.**

" **Nu trebuie să pierdem din vedere obiectivul principal și imediat al acțiunii "**

[-----]

" În ceasul hotărâtor al marilor încercări din 1918 , Clemanceau răspundea aceluia care îl întreba de programul său de guvernare : **< Fac războiul ! >**

" **În ceasul în care se conspiră împotriva demnității și conștiinței românești , răspunsul nostru trebuie să fie : răsturnăm guvernul !**

În fața noastră se ridică **inamicul public No 1** . [-----] **această acțiune a găsit , după părerea mea , expresiunea cea mai deplină și mai reală în acordul încheiat "**

[-----]

Gh.Brătianu / Manifest / 30 nov.'37

▣ **Prelungirea guvernării Tătărescu**

" Ne aflăm în fața unor **împrejurări grave** . **Țara a fost din nou înșelată** , fără rost ,

în nădejdi și năzuințele ei cele mai firești . **Guvernarea de ieri se prelungise ca un abuz , cea de azi este o provocare fără seamăn ,**

pe care o întâmpină **freamătul de mânie și de revoltă** al opiniei publice .

" **Provocare** , pentru că prelungeste peste voința oamenilor de cinste și de convingere , **stăpânirea echipei de profitori** , în paguba avuției publice și în duna intereselor națiunii

" **Provocare** , pentru că nesocotind forțele reale ale țării ,

și-a adăugat **carteluri orânduite de oportuniste și socoteli personale .**

" **Provocare** , pentru că este **cea mai mare primejdie** ,

printre primejdiile ce ne amenință : **aventura .**

Gh.Brătianu / 30 nov.'37

▣ **Sistemul de guvernare schimbat !**

▣ **Românii stăpâni în țara lor !**

[LD .Mare bătălie se dădea pe lozinca **stăpânirii României de către români !**

Era supralicitată , i se revendica **paternitatea , prioritatea , substanța !**

Toate partidele s-au simțit obligate , într-o formă sau alta , să și-o însușească în program , fie ca un lucru firesc , fie ca un deziderat , fie ca o exclusivitate .

Cu nuanțe și dozare diferită .

Dacă până în 1918 , **idealul național** fusese făurirea și desăvârșirea **statului unitar** ,

o dată obținut acest stat , **națiunea română** , treptat -treptat , a mai vrut să fie

și **stăpâna acestui stat !** Acestui deziderat , istoricul Gh.Brătianu , liberalul Gh.Brătianu ,

i-a conferit accepțiunea de **" nou ideal național "**

S-a spus că a fost o **" modă "** , o **" contagiune "** , un **" val "** , o **" psihoză "** .

Poate să fi avut și asemenea caracteristici . Dar sub ele se găsea și o reală stare de lucruri .

Românii nu erau mulțumiți de viața lor : economică , socială , culturală , politică .

Și , printre vinovați , ei vedeau "străinul " ...]

" În fața ei ne ridicăm cu neînduplecată hotărâre a aceluia care **ne-am spus de mult gândul** întreg și pe față : **mai presus de toate și înainte de orice ,**

sistemul de guvernare trebuie radical modificat .

" Această poruncă a împrejurărilor este **lozinca luptei noastre** ,

și **cheia de dezlegare a tuturor problemelor .**

Fără realizarea ei , nu se poate înfăptui temeinic **noul ideal național** , pe care înaintea altora

l-am înscris pe steagurile noastre : **dreptul Românilor de a fi stăpâni în țara lor .**

Întâietatea ce li se cuvine în școli , în slujbe , în întreprinderi .

Naționalizarea orașelor și ținuturilor de la Graniță .

Pregătirea temeinică a tineretului român pentru comerț și industrie [-----]

8.) **Întrunire electorală : PSDR și PSU , 28 sau 29 nov.'37**

C.Titel Petrescu (secretar ?) , **dr.L.Ghelerter** (PSU) , **George Grigorovici** (președinte)

(" Dimineața" , 30 nov '37 + foto-medalioane pentru cei trei)

[LD : Caută informația : când a devenit președinte PSD **George Grigorovici** ?

Îl consider un **veritabil social-democrat** , de stil "occidental" ;
nu pot ignora atitudinea lui națională la unirea din 1918 , dar și faptul că ,
din 1938 , va deveni sprijinitor al regimului carlist .

Despre **Ghelerter** , despre PSU , știu că a devenit , după 1930 ,
unul din paravanele sub care lucra PCR]

Reporter / 29 nov.'37

▣ **Cartel electoral PSDR + PSU**

La Casa Poporului din Capitală , **prima întrunire electorală , convocată de PSDR cartelat cu PSU** , pentru alegerile legislative.Sala arhiplină a primit cu entuziasm pe conducătorii celor două partide socialiste , în colaborare . Ședința a fost prezidată de **C.Titel Petrescu** , care a salutat alăturarea PSU la acțiunea politică a PSD .
[-----]

C.Titel -Petrescu / 29 nov.'37

▣ **Concentrarea forțelor democratice .**

" E acesta **primul pas spre reconstituirea mișcării muncitorești** ."

Examinând situația politică , d.Titel Petrescu amintește **voința maselor** populare de **concentrare a tuturor forțelor democratice din țară** .

" **Partidul Social-Democrat** a fost primul care a preconizat această idee ce corepunde **voinței și dorinței celor de jos**. Acum , în preajma alegerilor legislative , **PSD a reînviat cererea de concentrare** , propunând un **cartel de electoral** atât **Partidului Național -Țărănesc** , cât și **Partidului Radical -Țărănist** , cartel ce trebuia să **unească forțele** muncitorești risipite ..

" Atât **național-țărăniștii** cât și **radical -țărăniștii** , **au refuzat acest cartel electoral**.

Trebuie să reamintim că nu a fost nici o dată o târguială de mandate , ci acest cartel **ne-a fost refuzat din principiu**.

" În această ipostază , **PSD se adresează numai grupărilor democratice** :

Frontului Plugarilor , grupării muncitorilor maghiari [**Madosz**] ,

și tuturor **organizațiilor muncitorești** care urmează **a se asocia cu PSD** în

lupta **contra mișcărilor reacționare și fasciste** și

pentru **introducerea** în țara noastră a unui **regim democrat** ."

D.Titel Petrescu explică de ce **PSD nu poate adera la " Pactul de neagresiune "** , **cu partidele reacționare și dictatoriale** .[-----]

Expune **programul PSD** , în numele căruia solicită sufragiile cetățenilor onești și luminați din țara românească . Termină cu un **apel călduros la păturile muncitorești** , **indiferent de deosebiri tactice și ideologice** ,

precum și **la toți intelectualii** ce sunt **victimele unui regim de opresiune și exploatare** , îndemnându-Isă se asocieze PSD în lupta pentru **mai multă bunăstare** , **mai multă dreptate** pentru cei mulți și obidiți..

" Azi , ca și în trecut , **PSD rămâne singurul partid politic** care duce necruțător

lupta pentru apărarea intereselor și asigurarea **aspirațiilor păturilor muncitoare și producătoare** , în ordinea internă ; **pentru pace** , în politica externă a statului român "

////////////////////////////////////

dr. L.Ghelerter / 29 nov.'37

▣ Socialiștii - apărători veritabili ai democrației

[-----]

" **Socialiștii** trebuie să aibă curajul să declare astăzi că **vor puterea**, pentru a întrona **o societate socialistă**, după cum fasciștii o reclamă pentru a întrona un stat fascist .

[-----]

" Cu forțele astfel unite , ne vom strădui **să cucerim victoria pentru clasa muncitoare** , care trebuie să ne sprijine. Cerem tuturor **muncitorilor să fie conștienți** și să dea votul cu sinceritate și hotărâre PSD cartelat cu PSU. **Este aceasta o datorie de clasă . "**

////////////////////////////////////

*Notă LD : George Grigorovici * /

Născut la 4 mai 1871 , în Bucovina. În 1937 avea deci 66 de ani.

Absolvent al **Facultății de medicină** din Viena. **Președinte al PSD din Austria, deputat în parlamentul austriac** , între 1907-1918 .

Membru în **Consiliul Național din Bucovina** (1918) ,care a votat Unirea,

senator (1919-1921) , deputat în legislatura PNȚ (1928 -1931)

subsecretar de stat la Ministerul Muncii (nov.'39- mai 1940)

Arestat la 5 mai 1950 .**A murit în detenție** , la penitenciarul **Sighet** ,

în febr. 1951 , la 80 de ani(Cf.C.Ionițoiu, Dicționar , F-G , p. 287)

George Grigorovici / 29 nov.'37

▣ Socialismul în lume

▣ Experiența germană : greșala partidelor " burgheze"

" Dl George Grigorovici , președintele Partidului Social-Democrat , începe prin a arăta că **socialismul** , în ciuda tuturor detractorilor săi , **nu va muri nici o dată .**

Dacă a fost posibilă prăbușirea mișcării social -democrate din Germania, aceasta **se datorează greșelilor făcute** de acei care astăzi subscriu cu inimă bună la **pactele de neagresiune** dintre **partidele burgheze " democratice" și grupările fasciste . [vizat PNȚ]** [-----]

George Grigorovici / 29 nov.'37

▣ Partidele politice din România .

▣ Partidul țărănesc ?! "Statul țărănesc " ?!

" Aici domnește , mai presus de toate, **o totală lipsă de moralitate .**

Aici partidele politice sunt pline de acele **specimene**

pe care Nicolae Filipescu le numea **< porci cu explicație > .**

" **Avem** în această țară **un partid țărănist** , însă **nu avem un partid țărănesc.**

Tocmai din această cauză **nici nu s-a putut face** , de data aceasta,

o înțelegere de colaborare în alegeri "

Grigorovici contestă Partidului Național-Țărănesc dreptul de a pretinde

că reprezintă aspirațiile milioanei de țărani harnici și necăjiți din această țară ,

lucru ce l-a dovedit cu ocazia ultimelor evenimente politice și cu atitudinea față de ideea democrației în aceste alegeri generale.

" De altfel , **statul țărănesc** , este el însăși **o formulă lipsită de orice conținut real ,**

o formulă inventată sau copiată , pentru că **așa e acum moda.**

Țăranii noștri au nevoie de bună stare , de **inventar agricol**, de **prețuri bune** pentru mărfurile

lor,și de **cooperative sincere și cinstitute** pentru producere și desfacere ,

ceea ce nu înseamnă stat țărănesc, ci democrației economice "

[-----]

Titel Petrescu , Ghelerter , G.Grigorovici / 29 nov.'37

9) Dem Dobrescu ("Comitetele cetățenești ") , denunță fuziunea cu PȚR , 30 nov.'37

(" Dimineața " , 2 dec.'37)

S-a primit următorul Comunicat la redacție :

" Organizația Comitetele cetățenești " , de sub președinția d-lui Dem.I.Dobrescu , a denunțat pe ziua de 30 noiembrie 1937 , fuziunea cu Partidul Radical -Țărănesc de sub președinția d-lui Grig.Lunian .Dem I.Dobrescu . "

Un redactor al nostru a avut aseară o convorbire cu fostul primar al Capitalei

-R : **Pe ce considerente ați denunțat fuziunea** cu d.Grigore Lunian ?

- D:D : "Eu și în avocatură am compătimit totdeauna pe soții care divorțează .

Păstrez același sentiment și pentru divorțul politic. Adică **nu voi insista asupra motivelor** de despărțenie, mai ales că eu **nu m-am despărțit** nici o dată în politică, **țigănește , ci totdeauna boierește .**

-R : Este adevărat că **reveniți în PNȚ ?**

-DD : **Nu m-am gândit** încă la ceea ce o să fac în viitor . Deocamdată **reluăm activitatea " Comitetele Cetățenești "** și, pentru 12 decembrie , vom face **o mare întrunire publică** , în care **vom arăta punctul nostru de vedere**, care , desigur, nu va fi decât cel al democrației **Am de gând să mă răfuiesc cu multe partide, și cu mulți democrați .**

-R : Cine a aderat la dvs ?

-DD : **Toată organizația intactă** cu care am dus luptele cele mari . Din ceea ce am avut în organizație, nu am pierdut nimic , din contra, **mă întorc cu cadrele mărite** cu elemente de valoare .

-R : **Care este ținta dvs ?**

-DD : **Aceeași țintă** care am avut-o totdeauna : **luminarea și înălțarea maselor , apărarea drepturilor muncii , concentrarea tuturor forțelor democratice , pentru care am luptat toată viața.**

Dacă voi întâlni democrați care să nu înțeleagă nevoia de concentrare , îi voi denunța fără menajamente . Voi denunța pe toți acei care pun interesele personale înaintea intereselor generale ale democrației , îi voi provoca să arate motivele , pentru ca opinia publică să le judece , împreună cu motivele mele.

-R : Ce credeți despre **lumea politică de azi ?**

-DD : **Este cea mai mare și cea mai frumoasă luptă politică** ce s-a dat vreodată în țara românească. Din ea **vor ieși multe nărui și multe transformări . Este vorba de o refacere totală a sufletului românesc , din care va ieși sau o mare renaștere sau un dezastru "**

Dem Dobrescu / 1 dec.'37

10) Al.Vaida -Voevod, Manifestul Frontului Românesc, 1 dec.'37

("Dimineața" , 3 dec.'37)

[LD : dau atenție acestui program , pentru că , **Vaida** , fiind unul din **sfetnicii apropiați ai lui Carol II** - la fel ca **loga** - multe **părți din programul său** , chiar și **concepte și denumiri** (ex.Frontul Renașterii Naționale) **vor constitui puncte programatice ale regimului carlist .** Ce a fost , în fond , **Frontul Românesc ?**

O grupare " personală " , formată din **oameni leali** unui **fost prim-ministru** , unui **fost lider** marcant din **PNȚ** , din **PNR** , din **Ardeal** , cu **legături în diverse ierarhii** , care și-a avut **ideologia și tradițiile în Transilvania** (până în 1918) , în **fostul PNR** (după 1918) , și - atât cât a fost - în **partidul și guvernările PNȚ** (după 1928) .

Din anumite puncte de vedere , **Vaida și-a depășit** , treptat -treptat , și mai ușor , (decât Maniu, spre ex.) **mentalitățile regionaliste ardelenesti** ,

și chiar **a crezut în necesitatea consolidării unității naționale.**

" **Țărănismul** " său, care **nu mergea până la formula exclusivistă a unui " stat țărănesc "** , era cel îmbrățișat de mulți oameni politici din mai toate partidele.

Și atunci ... ce era diferit la Fr.Românesc față de PNȚ , spre exemplu?

Accentul naționalist pus pe **ideea devenită, atunci, prioritară: România a Românilor !**

Asemănătoare altor grupări naționaliste, **diferită** prin căile și metodele preconizate .]

Doc.integral : fișier **Frontul Românesc -Vaida**

Al.Vaida -Voevod / 1 dec.'37

▣ **Prerogativele regale constituționale .**

▣ **Guv.Tătărescu - asocierea cu Iorga ; cartel cu Vaida**

▣ **Programul Frontului Românesc**

Numerus valahicus	Țărănimea	Naționalizarea orașelor	Muncitorimea
Funcționăria	Armata	Biserica	Școala și cultura

Politica economică	Minoritățile	Democrație națională
---------------------------	---------------------	-----------------------------

▣ **Politica externă** ▣ **Front Național ! România Românilor !**

▣ **România - în concertul țărilor civilizate și culte**

Al.Vaida -Voevod / 1 dec.'37

▣ **Prerogativele regale constituționale .**

" Frați români ,

În constituția țării noastre stă scris că < Regele numește și concediază pe miniștrii săi . >

Nimeni, în afară de Dânsul, nici un partid, nici un organism politic ,

n-are căderea de a-și însuși această prerogativă , rezervată exclusiv Capului țării.

" Întemeiat pe acest drept al Său, M.Sa a însărcinat din nou , la termenul constituțional,

pe d.Gheorghe Tătărescu cu formarea guvernului. "

Al.Vaida -Voevod / 1 dec.'37

▣ **Guv.Tătărescu - asocierea cu Iorga ; cartel cu Vaida**

" **Acesta , dându-și seama de forța ce a dobândit între timp ideea națională**

pe întreg cuprinsul țării și văzând că aceasta înaintează ,

mai ales de la intrarea în luptă a **Frontului Românesc**, cu pași grăbiți spre biruință ,

după ce **a realizat o înțelegere de colaborare la guvern cu d.profesor Nicolae Iorga ,**

ne-a făcut propunerea de a merge împreună în campania electorală .

" **Călăuzit exclusiv de interesele superioare ale țării și ținând seamă de rolul**

ce trebuie să-l joace foarte curând în desăvârșirea și cimentarea statului nostru național,

Frontul Românesc a primit oferta , încheind un cartel electoral cu guvernul.

" **Prin acest acord, nu s-a clintit nimic din ideologia și programul nostru .**

Fiecare din părți își păstrează structura sa ideologică , totala sa neatârnat ."

Al.Vaida -Voevod / 1 dec.'37

11.a) Apelul tineretului democrat din București / garda lui Titulescu / 1 dec.'37

(" Dimineața " , 1 dec. 37)

Primim următoarele :

< Tineretul democrat din București , gardă în jurul d-lui Nicolae Titulescu ,

ca răspuns declarației de agresiune pe care extrema -dreapta i-a a făcut-o,

cheamă pe **toți tinerii democrați la întrunirea** din seara de miercuri, **1 decembrie**, ora 8,

în **Casa de Sfat a Partidului Național - Țărănesc** , din str.Cobălcescu nr 4.

Titulescu, apărătorul hotarelor , apărătorul păcii,

pe pământul țării noastre nu poate fi atăcat .

Pentru independența noastră, pentru viitorul tineretului nostru ,

să facem zid viu de apărare în jurul lui Nicolae Titulescu . >

Gardă pentru Titulescu / 1 dec.'37

11.b) Istrate Micescu * despre procesul intentat de către CZCodreanu , 2 dec.'37

(" Dimineața" , 2, 3, 4 , dec.'37)

[LD : îmi lipsește din documentare **o verigă din lanțul acestui conflict :**

scrisoarea adresată de Istrate Micescu lui Goga , prin care ar fi nemulțumit o serie de avocați, (legați fie de "**Frontul Românesc**" , fie de **Garda de Fier**) , care îl sprijiniseră în alegerile de la Barou .Printre ei, Radu Budișteanu , D.Cosmovici, Basarab Sion ș.a

Important este ca, pe lângă deruta provocată de **Pactul de neagresiune** în rândul forțelor democratice, să arăt **fenomenul simetric , provocat în rândul forțelor naționaliste.**

Scenariu ? - cine a fost păpușarul ? ; Diversiune ?- cine au fost agenții ?

Degringoladă ? - cine au fost vinovații ? Hazard ? Anarhie ?]

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ **Frontul Național Unitar**

▣ **Derută printre vaidiști și legionari**

▣ **"Lațul" Pactului de neagresiune pentru Codreanu**

▣ **Procesul intentat de Codreanu**

▣ **Pactul de neagresiune :**

Judecata opiniei publice sau judecata juraților ?

▣ **Cazul Titulescu :**

Răspunderi și consecințe

▣ **Tribulațiile lui CZ Codreanu**

▣ **<Cine se aseamănă se adună ! > :**

Codreanu cu Maniu ;Micescu cu ACCuza și Goga

* **Notă**

Istrate Micescu , prof univ. la Facultatea de drept din București , **avocat strălucit .**

Ministru de externe în guv.Goga (28 dec.'37 - 9 febr.'38) **și de Justiție** (24 nov.'39)

A fost arestat prima oară , la 6 iul. '47, în drum spre Pitești .

Rearestat în 1948, a fost condamnat prin sentința nr. 1025 / 1 VII 1948, la 10 ani,

în " lotul Nichifor Robu " , pentru crimă de complot și **20 de ani muncă silnică,**

pentru crima de organizare a complotului . **A murit pe 22 dec. 1952, la Aiud .**

(Cf.C.Ionițoiu, **Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului** ,

vol. I , 1996, p. 100) -----

Istrate Micescu , decanul baroului de Ilfov, a făcut următoarele declarații :

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ **Frontul Național Unitar**

▣ **Derută printre vaidiști și legionari**

"Stăruind , în ultimii ani de luptă, pentru **desmeticirea conștiinței naționale** , asupra necesității realizării unui **Front Național Unitar** , și izbutind , în fine , să-l fac ,

grație patriotismului d-lor **ACCuza și Goga**, m-am simțit dator să arăt

cauzele care au limitat formarea acestui front unic , numai la Partidul Național-Creștin

și la **asociațiunile profesionale și muncitorești cu program român -creștin.**

" Arătând cu acest prilej situațiunea politică creiată prin

defecțiunea Frontului Românesc , atras de Partidul Liberal,

și "**dezertarea la inamic**" a comandantului **Gărzii de Fier,**

se pare că **am lămurit** , fără să-i supăr pe **partizanii d-lui Vaida** ,

și **am iritat** , fără să-l luminez , **pe căpitanul legionarilor .**

" Cei vechi aveau dreptate : **< Lumina nu creiază lucrurile ,**

dar, ajutându-te să le descoperi , este ca și cum le-ar crea >

Vaidiștii , văzându-și șeful trecând cu arme și bagaje la liberali,

se înscriu în masă în noul Front Național.

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ "Lațul" Pactului de neagresiune pentru Codreanu

" Legionarii- nelămuriți de ce s-a întâmplat - cer explicații căpitanului, care de trei zile se zbate în lațul pactului de neagresiune, neștiind cum să-și recapete , o dată cu libertatea de acțiune pierdută , prestigiul legendei zdruncinate .

" În aceeași zi, și în mai puțin de 24 de ore, în două ediții consecutive ale " Bunei Vestiri" , căpitanul se zbuțuiește de mama focului - care , din fericire, de data aceasta , nu e de revolver - între obligamentele pactului de neagresiune (cum le-ar zice d. Maniu) , și nostalgia violenței prestigioase.

" Căci ce altceva înseamnă înterzicerea sale agresive la adresa Frontului Popular în care l-a prins dl Maniu , după ce a semnat pact de neagresiune cu acel front ?

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ Procesul intentat de Codreanu

" Și ce altceva înseamnă plângerea de ieri de calomnie adresată parchetului de Ilfov , în contra mea și în contra doctorului Ilie Rădulescu ,decât renunțarea la " palma de fier" pe care o promitea alaltăieri cui ar fi îndrăznit să-l contrazică - pentru a lua, ca orice om pașnic , calea judecătii . **E un progres : Căpitanul renunță la pistol , și ia calea pocăinței** pe cărările procedurale ale Codului penal.

Experiența i-a dovedit că cine începe cu pistolul , sfârșește cu judecata .

Un om de acțiune face deci economie de timp ; și în loc să mai înceapă ca altădată cu pistolul , pentru ca s-o sfârșească cu procesul - o ia deadreptul la jurați .

Perfect raționat - să mai zici că nu e intelectual !

" **Am deci un proces de calomnie cu dl Căpitan ... Bun !**

Îl am și îl țin , pentru că sunt om precaut ; **și chiar dacă** zbuțuiește contradictor al firii sale șovăelnice , relevat de trei zile la " Buna Vestire" , **l-ar duce să renunțe la proces**,

- **nu renunț eu** . Îl țin de mână . și **va trebui să mă urmeze** ; îl am în mână , și **nu-mi va scăpa** , tocmai grație caracterului său, șovăitor și plin de contradicții "

" Ca să fiu înțeleș și de d. Căpitan și de dl Maniu , citesc din Biblie :

< Omul slab e cel care începe cu a vrea , și pe urmă nu mai vrea . >

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ Pactul de neagresiune :

▣ Judecata opiniei publice sau judecata juraților ?

" **D.Căpitan dă publicității Pactul de neagresiune** , prin care **dl Maniu l-a momit din Frontul Național** , și **l-a legat de gardul democrației** pentru paza urnelor , **s-a supus judecătii opiniei publice**.

Nu știu dacă publicarea acestei isprăvi se datorește setei de considerațiune a d-lui Căpitan, sau sincerității d-lui Maniu , care , după mărturia d-lui Căpitan , e un om de ispravă .

" **O dată apărut în presă pactul e supus judecătii tuturor** ; deci și judecătii mele.

De ce s-a supărat d.Căpitan de judecata mea , când singur a provocat-o ?

Cu mine nu avea pact de neagresiune.

Având deci dreptul să-l judec, de ce șovăie sub emoția acestei judecătii ?

De ce s-a contrazis , renunțând la judecata opiniei publice , în fața căreia ne găsim **jure -democratico** (de domnia sa adoptat și acceptat) **și a luat calea Curții de Jurați** , depunând **plângere de calomnie la Parchet ?**

lată o contrazicere .Nu e singura - căci suntem în serie !

" În adevăr, după ce a părăsit judecata opiniei publice și a ales-o pe aceea a juraților,

a părăsit judecata juraților și a revenit la judecata opiniei publice , publicând în presă **plângerea adresată parchetului**.

Așa e că nu știe ce vrea ? Așa e că e o fire șovăelnică , contradictorie, slabă ?

Ei bine, **tocmai această slăbiciune a d-lui Căpitan , e tărnia legăturii cu care l-am agățat de proces** ; și îl voi ține în el, până la urmă . Căci chiar dacă dânsul ar renunța la el,

publicarea plângerii în contra mea , în care **afirmă că sunt calomniator**,

îmi procură mijlocul de a nu-i permite să fugă de proces .

Are să fie frumos : **d-nul Căpitan , în proces de calomnie cu naționalismul**
și în **pact de neagresiune cu democrația** .

Și iar vom vorbi de " **dezertare la inamic**" , pentru că așa a vrut .

< **Ale tale dintru ale tale**> - zice Sfânta Scriptură

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ Cazul Titulescu

▣ Răspunderi și consecințe

[LD : extraordinar ce seamănă **tonul de instigare** ca cel folosit **contra lui IG Duca !**

Să i se fi pregătit lui Titulescu aceeași soartă ca a lui Duca , și Maniu ,
prin semnarea Pactului , s-o fi dejuțat ? Să fi fost la mijloc și jocul lui Lupu ?

Toate aceste ițe vor deveni din ce în ce mai încâlcite și vor pregăti , cu adevărat,
lațul ce i se pregătea lui Codreanu ? Și dacă da, ce rol a jucat în toate astea Goga ?
Călinescu ? Iorga ? Carol ?]

" **Acum** , până vom judeca procesul, **să ne întoarcem la opinia pulică** ,
căreia îi suntem datori să nu părăsim arena : și **să stabilim răspunderile**
cu privire la **pactul de neagresiune** și la **consecințele lui** .

" Înainte de a încheia acest pact cu d.Maniu - care e în drept să-i spună

< **pacta servanda sunt** >- d. Căpitan a asmuțit tineretul universitar contra d-lui Titulescu ,
pentru ca această tineret pe care îl amăgește de câțiva ani încoace ,

**să opună < un veto cât un munte > în fața oricărei pretenții a domnului Nicolae Titulescu
de a se manifesta și reface în haosul politic actual**

În manifestul verde , pregătit la <**sediu**> , d. Căpitan asmută tineretul în contra acestui

< **om funest** > pentru a i se face < **o bună și dreaptă primire** >

După ce a lipit acest manifest pe toate zidurile cartierului universitar

și pe toate **felinarele** din fața **Facultății de Drept**,

de ce a mai semnat dl Căpitan pactul cu dl Maniu ?

Asta nu e **o dezertare** de la **Frontul Naționalist** , în care a înrolat tineretul nostru ? Cum ? ...

" **Nu i-a spus** domnului Căpitan , d.Maniu **că-l aduce pe d.Titulescu ?**

Dacă dl Maniu l-a păcălit pe dl Căpitan - mai întâi **ce fel de Căpitan e ?**

Și apoi, **dacă a fost păcălit, de ce nu denunță și pactul și pe dl Maniu ? ...**

" **Cea mai bună probă** , însă, **că dl Căpitan a știut de venirea d-lui Titulescu** , e ,

pe de o parte, **că dl Titulescu n-a trecut granița până ce pactul n-a fost semnat** ,

iar pe de alta , **că d. Lupu n-a îndrăznit să-l expună pe dl Titulescu** ,

până ce pactul n-a fost în buzunarul d-lui Maniu .

" **Nici evreii pământeni n-ar fi îndrăznit să facă cortegiu d-lui Titulescu** ,

de la Gara de Nord la Biserica Albă , **unde acesta** - cum spun ziarele - **ar fi aprins lumânări**

și **s-ar fi rugat lui Dumnezeu** , mulțumindu-i **că grație pactului și unui supliment**

de < globule roșii > poate în fine **să-și răcorească sufletul** mistuit de < **dorul patriei** > ,

prin < **prouese** > atletice și democratice ,

promițându-ne **scene de atletism** pe Maidanul Dulapului ."

Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ Trbuțațiile lui CZ Codreanu

" **Când s-a întâmplat minunea** , dacă d Titulescu se ține de vorbă ,

nu e în drept , oare , tineretul legionar să întrebe pe dl Căpitan

ce a rămas din acel veto cât un munte ?

Și ce o să răspundă Căpitanul ?

" **Opinia publică și-a deschis ochii** .

D.Codreanu e o fire șovăelnică și firile șovăelnice

n-au dreptul să facă rățoiele de căpitan. Cum ?

Nu e o șovăire, și contradicție , nu e trbuțație , dibuială și nesiguranță în tine

și în ceea ce vrei , când treci de la pistol la călămară

**și de la pactul de neagresiune la agresiunea verbală ,
tocmai de cei de care te leagă pactul ?**

**Nu e contradicție când anunți falnic și faci să te creadă lumea
că lupți : pentru Credință, pentru Neam, și pentru Rege ?**

Pentru credință alături de evreii doctorului Lupu ?

Pentru Neam și pentru Rege , alături de domnul Maniu și de d.Titulescu ?

Și cu ce lupți ? **Cu contraziceri și reveniri , cu amenințări și plângeri că ești calomniat,
cu pacte de neagresiune și cu atitudini agresive
față de naionaliștii de la " *Porunca Vremii*" și de la " *Barou* " !**

I Istrate Micescu / 2 dec.'37

▣ <Cine se aseamănă se adună . >

Din aceste **alianțe penduliforme** - balanțând între **violență și timiditate** ,
între **crimă și morală** , o singură certitudine rămâne : **pactul de neagresiune cu ideile !**
Dar dl Căpitan nu e agresiv cu ideile : nu se dă la ele , nici ele la d-lui .

<**Cine se aseamănă se adună !** >

De aceea , probabil , a făcut pact cu dl Maniu

Și tot în virtutea acestui proverb de adâncă cumițenie românească,

mă găsesc astăzi alături de domnii ACCuza și d.Octavian Goga " .

Istrate Micescu / 2 dec.'37

*** Notă : la 29 nov., Virgil Molin, președinte al *Frontului muncii naționale* din Oltenia,**

președ. Sindicatului Presei din Oltenia, dir. cotidianului " *Presa Olteniei* " ,

a adresat lui Vaida următoarea scrisoare :

" Dle președinte,

**Încă o demisie din *Frontul Românesc* va fi , de bună seamă, pentru dvs ,
o deziluzie în plus, precum deziluzie a fost pentru noi ,
înfrățirea dvs intempestivă cu partidul liberal.**

Barca cu destinele *Frontului Românesc* , navighează azi în ape național-liberale.

Mulți din cei care v-am uramat , cu elan și credință , în mișcarea dvs impetuoasă ,
vedem că vasul " *Frontului*" va sfârși în portul compromisurilor liberale.

" **Înșelați în nădejtile noastre** pentru o Românie construită pe alte temelii sufletești ,

**eu și cu toți prietenii care-mi sunt alături , declar că ne considerăm retrași
din *Frontul Românesc* , nu pentru a trafica înscrisuri oportuniste de ultimă oră ,
ci pentru a aștepta , despoliticianizați, ziua nădăjduirilor noastre "**

(" *Dimineața* " , 3 dec. 1937)

12.) **R.Franasovici (ministr de Interne) , *Circulară* , 3 dec.'37**

Gabriel Marinescu va menține ordinea în timpul alegerilor

(" *Dimineața*" , 4 dec.'37)

[**LD : 23 dec. 2003** . mai ales lucrările de memorialistică - **Carol II, Argetoianu, Călinescu** -
dezvăluie un întreg lanț de **urzeli și can-canuri** legate de acest

pilon al "camarilei" , al " oculteii" , din care nu lipsesc **zvonorile și bârfele**

despre **plănuite asasinat, persecuții, șantaj, afaceri** , la capătul cărora se găsește
fie Carol, fie Lupeasca , fie un Auschnitt sau Malaxa , fie diverși agenți ai unor state străine.
Nu am naivitatea să neg existența acestor ițe , cu semnificația și consecințele lor .

(Chiar acum citesc cartea lui Paul **D.Quinlan , *Regele plyboy.Carul al II-lea de România* ,**

Humanitas, 2001 , care este plină de ele !) Numai că eu personal nu am cercetat arhivele
secrete ale acestei instituții, și nu am de gând să preiau , decât sub mari rezerve

aceste informații .Cum am constatat că Quinlan , pentru problemele mai serioase de context
politic , compilează masiv din cărțile lui FI.Nedelcu, soții Sonea și tandemul Ardeleanu și Mușat ,
nu doresc să mă las influențată de ele .

Ce pot să afirm categoric, este că în alegerile din dec.'37 , cu tot acest control,

guvernul Tătărăscu nu și-a putut asigura acel 40% din sufragii, și a pierdut alegerile.]

R.Franasovici , ministrul de Interne , a trimis o Circulară tuturor **prefecturilor de județe și organelor administrative** în subordine, prin care arată că **Gabriel Marinescu -subsecretar de stat** având în atribuție **ordinea publică și siguranța generală** - în toate chestiunile , **se vor adresa direct d-sale** , care va da toate îndrumările , **directivile și deslegările** necesare .

Circulara a trecut astfel asupra **Secretariatului de stat al polițiilor** , toate chestiunile privitoare la menținerea ordinii , în timpul alegerilor .

Gabriel Marinescu va lucra direct cu prefectii , fără să mai fie nevoie ca aceste chestiuni să treacă prin Ministerul de Interne.

Gabriel Marinescu / 3 dec.'37

13.) **Iuliu Maniu** , Declarații de presă , București , 3 dec.'37

("Dimineața" , 4 dec.'37)

[LD ; **reîntors din Ardeal, la București, Maniu realizează din plin atacurile , confuziile și derutările iscate de Pactul de neagresiune. Nimeni , dar absolut nimeni nu-l cruță : de la extrema stânga la extrema dreapta . Imperturbabil, Maniu își reafirmă convingerile .]**

▫ **Ședința C..Ex. a PNT Ardeal și Banat (29 nov.)**

▫ **Dezinformări de presă , prin cenzură .**

▫ **Remediu : intensă acțiune de informare directă .**

▫ **Pactul de neagresiune**

▫ **Politica externă tradițională .**

Doc.integral : **fișier PNT XV**

Maniu /

[-----]

Toată lumea este însuflețită de **lupta pentru democrație** , pentru **ideea națională constructivă** și pentru **menținerea regimului constituțional**. Toată lumea simte că este vorba de **afirmarea unei concepțiuni morale superioare** și de apărare a **demnității naționale adânc jignite**. [-----]

" **Am fost și sunt pentru democrație și în contra dictaturii** .

Fără să vreau prin aceasta să devin vinovat de imixtiune în afacerile interne ale altor state,nu am fost **nici o dată admiratorul sistemelor dictatoriale** ci, dimpotrivă , **aderentul monarhiei constituționale** , întemeiată pe **sistemul Parlamentar** ,pe baza **reprezentanței naționale** , liber și sincer exprimată . [-----]

" Toate **declarațiile mele**, ale d-lui **Corneliu Codreanu** , ale d-lui **George Brătianu**, ale d-lui **Argetoianu** , dovedesc în mod perfect că **ne-am menținut cu toții libertatea de opinii și acțiune**, obligându-ne **exclusiv să apărăm în comun libertatea și curățenia alegerilor** .

[-----]

Politica externă a partidului și a mea

este **bine fixată** . Am expus-o lămurit de mai multe ori în ultimele zile și **atât partidul cât și eu** , stăm **neclintii pe poziția externă arătată** , fără să fi suferit **nici cea mai mică modificare** .

Am amintit de metoda politică a d-lor **Hitler și Mussolini** , **exclusiv în sensul de a-i prezenta ca un exemplu sugestiv** , **cum poate fi încheată o națiune într-o forță** ,

prin **accentuarea argumentelor** care aparțin vieții sentimentale a popoarelor , și **pentru a ilustra** credința mea ,pe care o profesez de zeci de ani ,

că **toți conducătorii sufletești ai unui neam** nu este bine să se refugieze , pentru a organiza o națiune, **numai la argumentele** aparținătoare **necesităților materiale**,

ci trebuie , în primul rând, **să cultive ideea națională , mândria națională** ,

aspirațiile naționale, și simțul de onoare și de demnitate națională, acestea fiind cele mai **sensibile coarde** în ininfinita claviatură a preocupărilor naționale [-----]

" Nu este vorba ca **d.Titulescu** să intre în partidul nostru , fiind că d-sa , de multă vreme, **dedică talentele și serviciile sale țării** , **fără să fi fost încadrat în vreun partid politic** " lul.Manu / 3 dec.'37

▣ **Iuliu Maniu, discurs, Brașov, / atac anti-monarhic /5 dec.'37**

(**Atenție LD** : lipsă doc. ; nepublicat , cenzurat)
(**declanșează polemici, măsuri represive, demolarea** /

14.) **Virgil Madgearu , declarații , Cernăuți, 10 dec.'37**

("Dimineața " , 12 dec.'37) **Doc.integral : fișier PNT XV**

Madgearu / 10 dec.'37

▣ **Neconstituționalitatea soluției succesiunii**

▣ **Guvern hibrid**

Recenta **criză politică** n-a avut rezolvarea normală .Constituția spune că Regele numește miniștrii, dar **Constituția îl face pe rege " arbitru" nu "arbitrar "** . În uzanța constituțională **trebuie să se țină seama de curentele de opinie publică** , așa cum le arată alegerile. Altă interpretare nu e posibilă .

" Singura interpretare constituțională a curentelor de opinie publică este dată de alegeri libere , fie parțiale , fie administrative. Alegerile parțiale și cele administrative au fost un adevărat triumf al partidului național -țărănesc. [-----]

Soluția aceasta are un caracter hibrid.

Colaborarea cu d.Iorga , care **nu are grupare** , nu este decât o **exprimare a ipocriziei** de a se adăuga alte forțe , la aceea a guvernului liberal .

Colaborarea cu d. Vaida nu are nici o altă explicație , decât **salvarea dintr-un naufragiu** cumplit , a mișcării d-sale de dreapta .[-----]

Madgearu / 10 dec.'37

▣ **Regimul liberal = regim de dictatură lașă**

▣ **Cenzură, stare de asediu și decrete -legi**

[-----]

La noi , dictatura nu se arată .Se ascunde sub formule constituționale .

Instrumentul de dictatură constă în **permanentizare stărilor excepționale : cenzura și starea de asediu .**

E o desonoare ca la noi în țară **să se permanentizeze stărilor excepționale .**

E o desonoare ca **să fie puse pe aceeași linie , partidul dictaturii lașe** cu **partidul național-țărănesc, ultima barieră a democrației.**

[-----]

Madgearu / 10 dec.'37

▣ **Situație anormală - soluție anormală**

▣ **Siluirea voinței poporului**

" S-a pus întrebarea aici la **Cernăuți** , de către **un om politic** ,

pretins apărător al democrației , [LD : Gr.Iunian, 29 nov. Vezi mai sus]
cum de e posibil ca Partidul Național-Tărănesc , care-și zice democratic,
să încheie o alianță cu partidul " **Totul pentru Țară** " , reprezentantul concepției dictatoriale ?
" Ei bine, se poate ! La situații anormale, soluții anormale ! [-----]
Deci , ceea ce ne interesează interesează , în primul rând,
e să asigurăm, pe orice cale, libertatea și corectitudinea alegerilor . [-----]
Madgearu / 10 dec.'37

▫ Pactul de neagresiune

" Să nu se facă confuzii ! **DI Maniu s-a declarat pentru democrație**
iar partidul **Totul pentru Țară** , pentru **regimul totalitar** .
DI Maniu s-a declarat pentru Franța și Anglia , iar partidul **Totul pentru Țară** ,
pentru Italia și Germania . Din aceste declarații categorice ,
s-a văzut că nu este nici o confuzie.
" Noi rămânem stegarii democrației românești .
Suntem astăzi **singurii stegari ai democrației românești** .
Nu cunoaștem altă limită în democratismul nostru , decât cea dictată de necesitățile naționale
ale statului român . **Lupta e deschisă . E lupta democrației** contra **dictaturii lașe** .
Toți care cred în democrație, trebuie să fie alături de noi ." [-----]
Virgil Madgearu / 10 dec.'37

15.) Intruniri electorale PSD+PSU + sindicate , 11 dec.'37

("Dimineața" , 12 dec.'37)

[LD : în conformitate cu linia adoptată, întrunirile electorale transmit acel mesaj :
eșecul listelor unice democratice ; lista PSD+ PSU cu semnul triumfiul ;
demascarea PNT ca partid burghez nedemocratic ;**condamnarea pactului de neagresiune .**
Noutatea : demascarea comuniștilor că ar fi aderat la Pactul Maniu - Codreanu ;
analogia cu momentul trădării petrecute în **Germania** , care a facilitat venirea lui **Hitler** .
Eu n-am găsit vreun document explicit care să confirme un pact cu comuniștii .
Curios este faptul că , **după alegeri**, dar mai ales în epoca (și istoriografia) comunistă ,
s-a făcut mult caz de poziția patriotică a PCR care **ar fi condamnat Pactul**.
Gogoșa "rezistenței " comuniștilor la Pact s-a tot umflat , mai ales când **Kominternul**
și-a schimbase " linia" . Ea a luat chiar **note patriotice explicite** , care vor culmina
cu "**consensul național** " în timpul **tratatelor diplomatice tripartite anglo-franco-**
sovietice , pe parcursul anului 1939 , culminând cu acel **1 mai 1939** , la care au participat și
tinerii

Elena Petrescu și Nicolae Ceaușescu.

Aceasta este explicația existenței unor documente " curate" , urmate de o perioadă de derută ,
până la **reschimbarea " liniei"** , după semnarea **Tratatului de neagresiune Ribbentrop**
-Molotov. Cartea mea, "**România în vâltoarea anului 1939**" , a ilustrat aceste
metamorfozări,

care dovedesc **rolul de coloana a V-a sovietică jucată de PCR** .

Sigur , cu mijloacele textului **pervers și încifrat** cu care puteam atunci opera .

Pentru anul 1937 , nu am document care să probeze alăturarea PCR la pactul Maniu -Codreanu
Oficial, nici nu era posibil , având în vedere faptul că PCR era scos în afara legii.

Dar este foarte posibil să fi avut această " atitudine " - nu cartel - cf indicațiilor .]

A. Întrunire muncitorească , sectorul Galben Doc.integral : **fișier PSD -III -**

Ion Bâzga (PSD, sind.tâmplarilor) :

trădarea democrației de **PNT** ; trădarea muncitorimii de **PCR**

M.Radian (PSU) : viața grea a populației sărace

Pascu Augustin (PSD , muncitor cismar) : demascarea trădătorilor de clasă

Moțiune : atitudinea inconștientă a **conducătorilor comuniști**

B. Întrunire muncitorească în sectorul Negru

Niculescu -Dolj (PSD demascare cartel Maniu -Codreanu -**comuniști**

Ion Vechilu (PSD partid de clasă ; PSD ; semnul triunghi .
I.Pascu (PSU) : analogie cu trădarea **comuniștilor** din Germania
C . Întrunire muncitorească în cartierul Grivița
I.Cărpiniș, D.Paralagi , Georgescu -Topală- junior ,
Porândău Gheorghe
Dumitru Vâjoreanu (PSD) : Front muncitoresc de clasă : PSD + PSU
Ștefan Voitech (PSU) : lupta antifascistă ; inconștiența **comuniștilor**
Întruniri electorale PSD + PSU / 11 dec.'37

16.) Întruniri electorale , Declarații și cuvântări , Brașov. 12 dec.'37

Întrunirea guvernamentală :

Al.Lapedatu (PNL) , **Voicu Nițescu** (Fr.Rom.) , **N.Iorga** (PND)

("**Dimineața** " , 33, nr. 11.130, 14 dec.'37)

Redacția / Brașov, 12 dec.'37

Lupta electorală care se desfășoară cu multă intensitate în regiunea noastră ,
a înregistrat astăzi o fază din cele mai importante .

Pe teren electoral, s-au întâlnit la Brașov demnitari a numeroase partide
care au reușit să adune un public neobișnuit de numeros.

Întrunirile s-au ținut în sălile "**Reduta**", "**Astra**" și "**Mielul Alb**"

La sala "**Reduta**" a avut loc **adunarea convocată de guvernamentali**,
la care au participat cca 5.000 de persoane. Publicul, neavând loc în sală,
s-a instalat un megafon prin care s-a difuzat mulțimii cuvântul oratorilor .

Primul care a făcut un expozeu asupra situației politice , a fost **Al.Lapedatu** ,
răspunzând totodată și cuvântării d-lui **Maniu** , rostită duminica trecută la Brașov [5 dec.]

[LD : adunare guvernamentală făcută în aproape exclusivul scop

de a **contracara propaganda lui Maniu în Ardeal**, de a.- l compromite , de a-l discredita.
Ca să fie cu efect, sunt scoși la " înaintare" doi onorabili ardeleni - **Lapedatu și Nițescu** -
și ranchiunosul vechi tovarăș , **Nicolae Iorga**.

Este adevărat că **Maniu procedase la fel**.

Cei trei reușesc să facă o " execuție" a lui Maniu , în toată regula.

Dar , oare , **adevărurile lor - uneori pertinente** - câtă valoare morală au ?]

[-----]

Al.Lapedatu / 12 dec. '37 / retro '

▣ **Acțiunea dizolvantă , uzurpatoare, a lui Maniu**

" **D.Iorga** va supune , desigur, unei analize mai amănunțite aceste **afirmațiuni** ,
unele false și tendențioase , iar altele **defăimătoare și calomnioase**.

Totuși, fie-mi îngădui să le relevez și eu , **în ceea ce privește partidul meu** .

D.Maniu spune că , după **20 de ani de la unire** , ar fi trebuit să vină aici la Brașov
ca la un mare praznic de bucurie și de frățietate , **nu de luptă și de vrăjmășie**

Dar cine , în acești 20 de ani , a turburat liniștea acestei țări și a zădărnicit și buna
înțelegere între frați ; cine a ajutat mai mult și s-a opus oricărei politici de consolidare și
de propășire ; **cine chiar** a năzuit să uzurpe și să dărâme întreaga organizație de stat și
tot ceea ce au creat cu muncă grea și patriotică **predecesorii noștri** și

cine, în fine, prin **politica financiară nechibzuită și aventuroasă**

a dus **țara pe pragul ruinei și dezastrului ?** "[-----]

Al.Lapedatu / 12 dec. '37

▣ **PNL , Coroana, Dinastia.**

[LD : incredibil ! sare peste rolul lui **IICBrătianu** în criza de la succesiune a lui Carol ;
peste **Vintilă Brătianu și IG Duca** față de **Restaurație** ;
peste ... **succesiunile din '31-'32** , când **PNL a cerut guvernarea dar nu i s-a dat !**

Și asta numai pentru a prezenta **idilic-constituțional relația PNL -Carol !**

Îl consideram pe Lapedatu un "**caracter**" ! Îl voi urmări după '38 și , mai ales, în 1940]

De la 1930 la 1933, s-au succedat la guvern 4 sau 5 formațiuni național -țărănești .

PNL , care se găsea în opoziție , **ar fi putut evident reclama guvernarea pentru sine ;** el **nu a făcut-o** însă și **nici nu anumit aceste guverne <guverne personale > ale Regelui ;** a respectat drepturile și prerogativele constituționale.

" Iată concepția și atitudinea **oamenilor din PNL față de Coroană.**

Prin aceasta **și-au câștigat ei înalta încredere a Suveranilor țării, ca să poată guverna** cu cel mai mare succes și folos pentru țară , și anume :

Ion C.Brătianu, încrederea Regelui Carol I ;

Ion I.C.Brătianu , încrederea Regelui Ferdinand I ;

Și , de ce n-am spune-o ? **D.Gh.Tătărescu , încrederea Regelui Carol II .**

" N-am defăimat și n-am insultat Coroana [**LD : adu document retro'] ,**

Am considerat-o și o considerăm sacră , ca simbol al unității și solidarității , al continuității și , mai ales, a stabilității în viața națională .

O știm prețui , pentru că noi cunoaștem rostul ei în istoria modernă a României .

Fără Dinastia noastră și fără înțelepții noștri Suverani , n-am fi ajuns unde suntem și ne găsim astăzi , prin **evoluția istorică** continuă solidă și mereu ascendentă , **fără de crizele constituționale sau dinastice , ce s-au produs ,** din nenorocire , cu urmări atât de dezastruoase, în mai toate statele din sud-estul Europei "

[-----]

Al.Lapedatu / 12 dec. '37

▣ "**Naționalismul**" liberal - "**naționalismul**" lui Maniu

▣ **Atitudinea față de minorități**

" **Lozincile : < România a românilor ! > și < Prin noi înșine ! >**

sunt **lozincile Partidului Liberal** de la începuturile sale , de acum un secol, și până azi , ele au făcut obiectul preocupărilor și realizărilor sale , în tot acest timp și în toate domeniile vieții publice ,

conducătorii PNL n-ar fi făcut niciodată

ceea ce a făcut dl Maniu , la Alba Iulia să înscrie în actul Unirii , liberalități pentru minorități prin care se ținea și mai departe Neamul Românesc în situația sa de inferioritate

nici n-ar fi recunoscut , **cum a recunoscut dl Maniu , în timpul Consiliului Dirigent ,**

vechi privilegii ale acestor minorități , ca situațiuni îndreptățite și câștigate,

nici n-ar fi însărcinat , **cum a însărcinat d.Maniu pe Vasile Goldiș , să întocmească**

o organizare de stat întemeiată pe cadastru național al minorităților ,

și nici n-ar fi plănuț , **cum a plănuț dl Maniu , să întocmească**

un statut aparte al minorităților , alături de Constituția țării.

[-----]

Al.Lapedatu / 12 dec. '37

▣ **Iuliu Maniu -Camarila**

[**LD : ehei , ce substituire și ce deturnare de direcție operează Lapedatu ! .**

Și n-ar fi rău , și , poate , ar fi și onorabil, dacă , doar peste două luni , Carol nu va da lovitura .

Așa , argumentele și epitele lui Lapedatu rămân simple invective , care pot fi întoarse împotriva sa. !]

" **Dar dl Maniu în cuvântarea sa [de la Brașov, 5 dec.] se ocupă în mod particular de așa-zisa camarilă ; a făcut-o ca și în adunările țărănești de la Cluj, de la Uioara și de la Vinț , cu o lipsă de cuviință și de cavalerism , pe care d-sa le socotește ca semn de bărbăție și de curaj civic și patriotic."** **Camarila** aceasta ar fi , după părerea d-sale,

toți **cei ce au contribuit la continuarea guvernării liberale.** dacă este așa,

atunci **în fruntea camarilei se găsește d.Nicolae Iorga ,**

care , între toți oamenii politici consultați de MSR , a recomandat mai stăruitor această soluție, ar fi apoi **d-nii Vaida, Goga, și mareșal Averescu ,** care și dânșii au recomandat ca ultimă

soluție , tot un guvern național -liberal. Aceasta poate fi deci camarila, și nu aceea despre care , cu o dezinvoltură și cu o lipsă de pudoare fără precedent la oamenii politici din toate țările, a vorbit și vorbește dl Maniu . "Al.Lapedatu / 12 dec '37

////////////////////////////////////

Voicu Nițescu / 12 dec.'37 Doc.integral : fișier Fr.Românesc -I -

[LD : cândva, **Voicu Nițescu era în PNT**, fusese și **ministru** (.vezi retro ')
Are un discurs **modest și aluziv**. **Îndeamnă la unire , la frățietate , împotriva luptei de clasă**
(nu uită pilda Rusiei bolșevice !) în spiritul lui Andrei Mureșanu ;
la credință față de **Monarhie**. **Le impută lui Maniu ?**

[-----]

N-are ce căuta aici zavistia și ura între frați !

Brașovul trebuie să fie **pildă de luptă pentru afirmarea românească** .

În Brașov nu se poate duce luptă de clasă , ci luptă pentru înțelegerea intereselor noastre naționale. **Să nu se folosească țărănimea pentru interese de partid**.

Țăranii nu pot fi îndrumați **să caute o viață mai bună , mai fericită**,

peste hotare , și **mai ales spre Răsărit** . [-----]

Cine îndeamnă deci țărănimea să urmeze calea din Rusia, face o crimă națională .

[-----]

"S-au ridicat aici din Brașov , într-o adunare , nu de mult, [**Maniu, 5 dec.**]

cuvinte de ură contra unei **instituții** care este **adânc încrustată în sufletele ardelenilor**.

Acea instituție este **monarhia**. [-----]

Datoria noastră este de a lăsa **pe ultimul plan** gruparea și partidul,

și să punem **pe primul plan** interesele țării și interesele neamului nostru românesc.

" Pentru aceasta **nu ne-a fost greu să încheem un cartel electoral cu partidul liberal** ,

cu atât mai mult cu cât **în acest front de apropiere și înțelegere frățească**

se găsește și **d. prof.Iorga** .Noi am ajuns să ne dăm seama că

salvarea și fericirea acestei țări , nu stă decât în **înțelegerea noastră** ,

a acelor care ne dăm seama de rolul important al **unirii tuturor forțelor naționale"**

Voicu Nițescu / 12 dec.'37

////////////////////////////////////

Nicolae Iorga / 12 dec.'37 Doc.integral : PND - III -

▣ **Motivarea prezenței lui**

" Întâiul meu gând era **să viu înaintea dvs pentru a respinge anumite neadevăruri**, și eu , **ca istoric**, să repun în **adevărata lor lumină adevărurile** pe care **persoana ce le-a vorbit , ori nu le știe , ori nu vrea să le spună ."**

Al.Lapedatu .

Lupta pe care dl Lapedatu a dus-o pentru redeșteptarea **conștiinței naționale**,

înainte de unire și **pentru închegarea sufletească a tuturor românilor** ,

lupta domniei sale a fost încununată de cel mai desăvârșit și deplin succes .

El, Iorga

"Am venit pe aceste plaiuri pentru că mă simt la mine acasă , de aceea

nu consider adunarea de azi ca pe o întrunire publică , aceasta pentru că ,

atunci **când am plecat de la guvern [1932 !]**

am jurat să nu mai iau cuvântul la o întrunire publică .

Vă consider pe **dvs ca pe niște prieteni** în fața cărora am ținut să vorbesc ,

cum am spus, ca **la mine acasă**, pentru că **soția mea este de aici** .

Nicolae Iorga / 12 dec.'37

▣ **Maniu - al treilea voevod ?!**

" **Se spune că avem în țară trei voevozi** .

Eu îl cunosc pe dl **Iuliu Maniu** , al **treilea Voevod**, însă **cu mai puține drepturi** .

Primul Voevod este Regele, apoi dl Vaida Voevod care nu este contestat ,
și , în fine, dacă vrea , și dl Maniu .

Dar dacă drepturile celor dintâi voievozi nu se contestă ,
sunt convins că **Primul Voevod al țării va ști să îl facă pe al treilea voevod,
să simtă că are, într-adevăr, înaintea lui , un Voevod.**

" Dl Maniu nu-i acasă , pentru că nu este în familie , pentru că nu are nici casă , nici familie.
În cultură nu-i prezent, pentru că nu are un ideal.

Nu poate fi socotit exponentul naționalismului românesc.

Nicolae Iorga / 12 dec.'37

▫ Maniu - personaj maghiarizat politicește

" Naționalismul românilor din Ardeal , este făcut de câteva generații.

Generația lui Inochentie Micu , cu oameni ai cărții și ai ideii ; acolo sunt **creatorii** .

După aceea, a venit naționalismul generației lui Al.Lapedatu și Voicu Nițescu ,
tineri care au răspândit cartea.

" D.Maniu , la 26 iulie 1906 , în **Parlamentul de la Pesta** , se explica și răspundea invectivelor
unor deputați maghiari , spunând că este acuzat pe nedrept ,
atunci când i se spune **că nu este un fiu bun al patriei ungare !**

Vorbind de mișcarea de la 1848, care însemna campania libertății și luptei naționale române,
Dl Maniu spunea, tot în **Parlamentul de la Pesta** , că această mișcare n-a fost altceva decât
fluxul acelor principii care au împins și pe unguri la aceleași mișcări .

" Să lichidăm cu basmul acestui personaj !

**Dl Maniu este un om maghiarizat politicește ,
și confundă moșia de la Bădăcini cu țara !**

Nicolae Iorga / 12 dec.'37

▫ Maniu și Mihalache : țărănișm de paradă !

Iorga relevă contradicțiile între ideile și acțiunea d-lui Maniu de astăzi, spunând că
face un țărănișm de paradă .

" Dl Mihalache reprezintă țărănișmul, **numai** prin aceea că
nu-și trage o pereche de pantaloni , peste acei pe care îi poartă .

Nicolae Iorga / 12 dec.'37

▫ Maniu : republică caragialicească

▫ Tineretul nu cu " trupe de asalt", cu " mistere" și violențe

trebuie să preia conducerea țării !

[LD Iorga , ca de obicei , vorbește în parabole. Aici, parabola cu generațiile " istorice"
Numai că , dacă lui Maniu îi spune pe nume , și-l micșorează fără cruțare,
despre tineretul " trupă de asalt" ... face doar aluzii , altfel înțelepte ,
dar , spre ex, nu rostește numele lui Codreanu , deși se referă la el !]

" Trebuie să mergeți aici în Ardeal lângă **oameni care vă reprezintă interesele,**
și nu după acei care , în momente de acestea, **lucrează contra Domnitorului țării,**
pentru o republică caragialească .

" Pentru că eu **sunt părintele și chiar bunicul** tineretului de astăzi, mă adresez acestora
și le spun că ei sunt **trupele de asalt** , **dar steagul tot noi îl ținem**
peste mormântul aceluia care s-au jertfit pentru noi .

Câtă vreme trăim noi , n-aveți nevoie de nici un mister,

n-aveți nevoie să împrumutați formule străine,

sau să întrebuițați violențe care să vă dea conducerea țării .

" **Cu bătrânii în frunte, tineretul nostru își poate face intrarea triumfală în istoria țării ,**
astfel încât ei vor ieși în momentul când noi îi așteptăm să-i promovăm ca urmași ai noștri.

" Eu mă îndrept cu încredere către tineretul nostru și îi spun :

**veniți fii buni alături de înțelepciunea noastră ,
pentru ca să întărim țara , pentru care au murit atâția înaintași ai noștri "**

N.lorga / 12 dec.'37

////////////////////////////////////

Adunarea de la Brașov : Lapedatu, Nițescu , Iorga // 12 dec.'37

17.a) Întrunirea PNȚ din sala " Marna" , zădărnicită , duminică dimineața , 12 dec.'37

dr.Lupu, Gr.Filipescu, Iul.Maniu - declarații la balconul Clubului

("Dimineața" , an 33, nr. 11.130 , 15 dec.'37 + foto : balconul cu personalități ; mulțimea sub balconul clubului)

[LD : În noaptea de 13 / 14 dec.'37 , se reintrodusesse starea de asediu .

Măsura, pusă în aplicare de **Gabriel Marinescu** , aplicată cu atâta duritate **contra PNȚ , a lui Maniu**, nu putea să aibă ca efect decât **o reacție de bumerang** .

Nu știu dacă **gazele lacrimogene** au țâșnit din același ordin .

Presupun însă că , **discursul radiofonic amenințător** a lui Tătărescu (la adresa lui Maniu) asociat cu **gaze lacrimogene și trupe de ordine** (jandarmi, polițiști, infanteriști) **a îndârjit bucureștenii, electoratul din țară** , și va duce , în mare parte , la eșecul guvernului în alegeri .

În ce-l privește pe Maniu , pe lângă cunoscutele sale lozinci de mobilizare

- **democrație, monarhie constituțională , dreptate socială** -

dă dovadă de **prudență ipocrită** (argument diplomatic, aluzie piezișă) atunci când **disociază guvernul " dictatorial" sau " personal" ... de Suveranul** la care nu ajunge **glasul poporului !** În rest , retorică specific electorală] Doc.integral : **fișier PNȚ XVI**
▣ Gaze lacrimogene pentru cetățeni!

Cuvântări din Balcon .

dr.Lupu / 12 dec. .'37

▣ **"Palmele fasciste" !**

▣ **Răzbunarea la vot !**

"Ați văzut astăzi în fața dvs **metodele fasciste** . La 16 noiembrie, **Țara a primit o palmă** când **Ion Mihalache a fost făcut țopârlan și îndepărtat de la cârma țării**, iar **astăzi , inteligența țării** , în frunte cu **Iuliu Maniu și Grigore Filipescu** , a primit **a doua palmă . Vom ști să-i răzbunăm** și , la **20 decembrie, îi vom doborî la pământ, pe toți acei care i-au insultat**. [-----]

////////////////////////////////////

Grig.Filipescu / 12 dec. .'37

▣ **Guv.Tătărescu = regimul oamenilor fără caracter**

▣ **Revolta generală, conștiința cetățeneascăva izbândi**

" Vă pun d-lor următoarea **întrebare** : credeți că un **asemenea regim poate dăinui ?**

Prezumția care a determinat **menținerea la cârmă a d-lui Tătărescu** ,

a fost că **România este locuită numai de oameni lipsiți de caracter, gata să accepte orice** .

" Faptele au dovedit că **socoteala a fost greșită** .

În loc de depresiunea scontată , a urmat o **revoltă generală** .

" Și lucru nespuse de îmbucurător este că , de data aceasta **curentul care duce opoziția spre izbândă** , nu are **caracterul mistic** pe care l-au avut atâtea curente de după război, ci **izvorăște dintr-o conștiință cetățenească** pe zi ce trece mai adâncă .

Curentele mistice dispar cu rezeziunea cu care s-au născut , fără alte urme , decât amintirea.

" **Mișcările de mase conștiente , pot schimba structura morală a unei țări .**

De data aceasta lumea va vota contra PNL , **nu pentru că nu a plouat la vreme !**

////////////////////////////////////

dr.Lupu / 12 dec..'37

▣ **Guvernul va cădea în cap !**

▣ **Maniu = omul reprezentativ al României**

" Guvernul Tătărescu se sprijină pe două picioroange : Unul prea lung - d.Niculae Iorga- iar altul prea scurt - Al Vaida -Voevod. De aceea **o să cadă în cap !** "

"Dau cuvântul omului cel mai reprezentativ al neamului românesc de astăzi, acela care a pus pecetea de ctitor la întemeierea României Mari , iar astăzi își pune viața în pericol ca această Românie să fie și mare și vrednică de urmașii ei ."

////////////////////////////////////

Iuliu Maniu / 12 dec..'37

▣ **Gaze lacrimogene pentru cetățeni!**

" În al douăzecilea an al Unirii României Mari, suntem împiedicați cu gaze otrăvitoare să ne spunem cuvântul (**Voci : rușine ! rușine!**) [-----]

Iuliu Maniu / 12 dec. '37

▣ **Democrație, monarhie constituțională , dreptate socioală**

Fraților , ce vrem noi ?

- **Vrem democrație!** (puternice ovațiuni)

Ce vrem noi ?

- **Monarhie constituțională !** (Aplauze repetate)

Ce vrem noi ?

- **Să respingem, să desființăm dictatura care este deja în ființă ,**

să împiedicăm dictatura care vrea să fie mâine .

-**Vrem dreptate socială pentru toate clasele producătoare și vrem să oprim ca, clasele exploatare să sugă sângele , și viața, și cinstea, și omenia, din sufletele cetățenilor.** [-----]

Ori să învingem noi și vom avea un stat național democratic . -

ori vom fi înfrânți în aceste alegeri și va veni neagra dictatură .

Iar după neagra dictatură **va veni sclavia, mizeria, necinstea și umilirea** fiecărui suflet demn cetățenesc.[-----]

"Fraților , eu rog toate clasele producătoare , întreaga țărănie și întreaga muncitorime de orice categorie, de orice partid, de orice grupare s-ar ține,

ca **să voteze lista noastră . Să voteze cercul** , pentru că votând cercul , votează pentru sine.

Astăzi nu este permis să fie zid despărțitor între noi . **Astăzi toți trebuie să fim o singură mână pentru a putea da cu pumnul în masă și a spune că nu mai tolerăm umilirea neamului românesc , că nu mai tolerăm exploatarea lui .** [-----]

În zadar au fost aceștia și tovarășii lor **trași pe roată și noi, urmașii de astăzi, să fim târâți în neoiobăgie , în noua sclavie, și într-o stoarcere a vieții și a sufletelor noastre ?**

" Fraților, unul cu unu , toți, fără deosebire de clasă , de legături de altă natură,

vă rugăm să **votați cu lista noastră** , pentru că ea înseamnă **victoria democrației ,**

a demnității naționale și pieirea dictaturii. [-----]

" Fraților, să nu uitați un moment că stările noastre triste urmează din faptul că

la noi domnește un guvern personal . [-----]

Iuliu Maniu / Declarații de presă / 12 dec. dec.'37

▫ Ridicarea și reintroducerea stării de asediu

[-----] ne impresionează faptul înjositor pentru stat că, prin organele sale inconștiente , se refugiază la astfel de mijloace , pentru a împiedica manifestații cetățenești pașnice și patriotice.

" Guvernul a ridicat de câteva zile starea de asediu .

S-a speriat însă de curentul formidabil care s-a pornit cu puteri elementare contra lui și care sprijină irezistibil candidații opoziției , și în special partidul nostru , și azi noapte a reînființat din nou starea de asediu [-----]
Iuliu Maniu /

▫ Glasul poporului să ajungă la Suveran !

" Și asta pentru ce ?

Pentru că opinia publică refuză să mai tolereze dictatura deghizată care nenorocește țara aceasta de câțiva ani și nu vrea să sufere.

" PNȚ va ști să-și facă datoria pentru a apăra cinstea poporului român și demnitatea națională , adânc jignită , și va găsi calea și peste valul gazelor asfixiante , cu totul potrivite atmosferei insuportabile a guvernării de astăzi ,

să ajungă cu irezistibilă putere , acolo unde trebuie să fie ascultat . [La rege !]

" Dușmanii Țării și ai Tronului sunt aceia cari , prin stare de asediu , prin cenzură și gaze otrăvitoare , împiedică să ajungă glasul poporului la urechile Suveranului "

Întrunire, declarații , Maniu/ 12 dec.'37

17.b) Armand Călinescu , Însemnări zilnice ,13 dec.'37

/ Declarațiile lașe ale lui Titulescu despre dizolvarea G de F /

Titulescu a publicat un lung articol în " Universul" - "Eu și Garda de Fier" -

în care susținea că el s-a opus la dizolvarea Gărzi în 1933,

și că actul s-a datorat exclusiv lui Duca .

"Articolul mediocru și dovedește lașitate .Grigore Duca îi face o scrisoare de răspuns drastic, în care notează actul lui Titulescu drept monstruoșitate "

/Călinescu a avut o întrevedere cu Mihalache , căruia i-a spus că

nu aprobă acțiunile contra regelui, mai accentuate după revenirea lui Maniu la șefia PNȚ și acordul cu Brătianu și Codreanu .[-----]

"Maniu s-a angajat din ce în ce mai mult în politica Rex.

Iorga , Tătărescu, Vaida , îl atacă pe Maniu .

Ziaristul Manu îmi spune că , la cererea lui Maniu , a chemat pe ziaristul Marc Hana , un reprezentant al unor ziare străine

.Acesta s-a întreținut îndelung cu Maniu , care i-a explicat politica sa.

I-a spus că urmărește readucerea principesei Elena ,

spre a sta < la dreapta sau la stânga voivodului > .

I-a spus că a văzut pe principesă în străinătate și că i-a mai trimis recent și un emisar . Ziaristul american ar urma să publice în ziarele americane

o serie de articole pe această chestiune "

Armd.Călinescu / 13 dec.'37

18.) Gh.Tătărescu * , discurs radio, înfăptuirile , programul , dumin.seara ,12 dec.'37

Răspuns la criticile lui Maniu .

(" Dimineața " , an 33, 14 dec.'37 + foto Tătărescu la microfon)

Notă *Tătărescu / aug. 1930

▫ Starea partidelor .

[Craiova?Tg.Jiu?] ,mss.Poiana Gorj,august 1930,(p.114-140)

[LD: acest act de conștiință a lui Tătărescu mă impresionase .n cazul lui, nu se poate spune că nu a intuit exact terenul în care Carol urma sa-și exercite presiunile pentru anihilarea partidelor.]
O nouă domnie începe începutul acestei domnii a răscolită năzuințe himerice și dorinți de aventură în lagărul politicianismului .

" Partide cu popularitate măcinată [PNȚ] ,șefi fără partide[Gh.Brătianu? Iorga?Argetoianu?] și **partide fără șefi** ,grupări de o zi și individualități ostracizate[Manoilescu?] vegetând în izolare ,morți care caută să reînvie și agonizați care nu vor să moară [Conservatorii?] aventurieri [Manoilescu?] care și-au angajat întreg capitalul politic pe un eveniment și diletanți în goană după necunoscut - se agită,se agită ,calculează,uneltesc cu nădejdea că **regimul cel nou** va aduce **punerea în circulație**,pentru unii, **reabilitarea** pentru alții,**puterea** pentru toți."

/ Au apărut **partidofobii** . Apar **formule noi**: "**falimentul partidelor**" , "**guvern de dictatură**" "**guvern personal**","**guvern de concentrare**" **izvorite din vagul nădejdelor,din calculul meschin al ambițiilor,din reacțiunea disperării, lăsind o ceață peste viața noastră politică...**În spatele fiecărei formule,teoreticieni ,o armată de partizani și un serviciu de propagandă. **Marasm și confuzie** -acesta este rezultatul.

Această situație l-a determinat să scrie **rîndurile de față**, nu ca om de partid, nu ca apologet sau adversar al noilor formule, ci **ca pe un act de conștiință**.

(**Vezi Sistem de partide II, poziția 19 b**)-

[LD : Există o **înlănțuire de răspunderi și vinovății** care vor duce la ceea ce s-a numit degrișolada alegerilor din dec.'37 , guvernarea Goga -Cuza , urmată de

" **lovitura de stat**" , sau "**dictatura regală**" , sau "**regimul autoritarist**" a lui **Carol II** .

Fără nici o îndoială , **momentul va marca mai multe "sfârșituri"** :

a regimului democratic, a Constituției din '23 , a sistemului parlamentar , a mecanismului pluripartidist , a succesiunii firești la guvernare .

De ce nu a rezistat acest regim în România ?

După opinia mea, la această întrebare , nu este un singur răspuns

Depinde de **firul** pe care-l deșiri din această ghem de contradicții ,

depinde de **startul de plecare** ales (1918 ? 1928 ? 1930 ? 1931 ? 1933 ? 1937 ?)

și , nu în ultimul rând, de "**actorii politici**" care au intrat în joc.

Analizând acest discurs radio-difuzat al lui Tătărescu , la o impresie grăbită , poți spune :

pin- pong electoral ! filipică tătărăsciană ! plata și răsplata față de Carol II !

poliță plătită lui Maniu ! În realitate , este puțin din fiecare, dar mult mai mult .

În tot discursul său, Tătărescu **nu are o vorbă de spus** la adresa **cuziștilor, a legionarilor, a giorgiștilor , a țărăniști -radicalilor, a social -democraților, a corporatiștilor, a agrarienilor , a minorităților**, ș.a. și ai liderilor lor , fie ei **Goga, Cuza,Gh.Brătianu , Iunian, Manoilescu, Argetoianu, Nu !** Ca și **Maniu** , a cărui țintă era PNL , **Tătărescu** are o singură țintă : **PNȚ** .

Maniu revenise în lupta politică , redevenise președinte al **PNȚ**, aparent cu acest unic scop : **demolarea guvernului Tătărescu și a camarilei ;**

Tătărescu , care nu este șeful PNL , apăra guvernul și pe **MSR Carol II** , și aparent , are acest unic scop : **să împiedice succesul lui Maniu** .

Rezultatul imediat al acestui **duel electoral** ... urma să determine alegătorul român

, peste doar o săptămână (20 dec.) , cui să acorde votul !

Cele două mari **partide istorice , democratice și de guvernământ** s-au **anihilat** reciproc, s-au **compromis** reciproc, s-au **demolat** reciproc .

Pe marginea lor , **celelate partide** și-au alăturat glasul la această demolare , și au încercat , fiecare **după forță și program, să capteze alegătorii captivi, desamăgiți, derutați .**

Rezultatul a fost pe măsură . Subtitluri, sublinieri, semne , colorări , îmi aparțin.]

Doc.integral : fișier **Guvern Tătărescu - XV -**

Gh.Tătărescu / 12 dec.'37

▣ **Campania electorală**

" **Lupta electorală** este în **plină desfășurare** .

Pretutindeni **se ciocnesc programele , criticile și făgăduelile , pasiunile și interesele** .

În decursul acestor lupte s-au **rostit critici și observațiuni obiective** ,

privitoare la **guvernarea noastră din trecut și la programul de guvernare pentru viitor** .

" Am datorica să **privesc cu mulțumire și cu recunoștință aceste critici** și aceste observațiuni , întrucât el constituiesc și **un imbold și un îndreptar** .

" În același timp. însă, **s-au rostit și critici nedrepte** , care , **alterând adevărul**, au drept scop **crearea unei atmosfere defavorabile guvernului**.

Pe această cale **voiesc să răspund acestor critici** . " [-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▣ **Guvernarea de 4 ani**

" Așa dar , o parte din criticile noastre **tăgăduiesc opera de consolidare ce am săvârșit** în ultimii patru ani . În fața țării , eu **întreb pe acești critici** :

[-----]

Da sau nu **-am refăcut toate resorturile materiale ale țării** , care acum patru ani se sbătea între neliniște și desnădejde ?

" **Iată 20 de întrebări** , cuprinzând **cele mai importante înfăptuiri** ale guvernării noastre .

Da , răspunde **evidența și realitățile de sub ochii noștri** . **Da** , răspunde **buna -credință** .

Nu - răspund numai **orbii** care nu văd , **surzii** care nu aud și **bârfitorii de meserie** și toți **interesații** cari formează **armata relei credințe** și care nici **nu vor să vadă și să auză** .

" În ziua votului , fiecare român să recitească întrebările acestea și să răspundă după ce a lăsat să vorbească în el numai glasul dreptei judecăți " [-----]

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

▣ **Programul de mâine = program de continuitate**

▣ **Program de muncă, de vrednicie și disciplină**

"**Adversarii** noștri și-au îndreptat , în același timp, criticile lor și asupra **programului** nostru de viitor . Ce este acest program ? **Ei nu este un program de ademenire** .

Noi nu suntem călătorii de o zi pe drumurile politice ale țării.

Noi am stat timp de aproape 75 de ani de strajă lângă marile interese ale neamului nostru și dacă îi stăpânim și azi încrederea , este fiind că **nu l-am amăgit nici o dată și nu l-am înșelat nici o dată** .

" **Noi nu putem să alunecăm pe povârnișul făgăduelilor înșelătoare** .

Căci cine **făgăduiește** că poate **scuti orașanul și plugarul de impozite** , înșală ;

cine spune că poate da **sătenilor pământ** printr-o nouă **expropriere** , înșală ;

cine **făgăduiește** că va **scuti** pe cetățenii țării de **serviciul militar** , înșală .

Înșală toți care făgăduiesc că pot aduce **fericirea și belșugul** pe pământul românesc , fără **trudă și fără muncă** .

" **Noi spunem țării : ridicarea și întărirea noastră** nu se va face decât prin **munca** , prin **vrednicia și prin disciplina** noastră .

Programul nostru de mâine este un program de muncă , și **nu un program de agitare** .

[-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▣ **Acuzele lui Iuliu Maniu**

" În afară de criticile privitoare la **înftuirile de ieri** și la **programul de mâine** al Guvernului ,

s-au pornit și **atacuri** care nu au nimic programatic , urmărind numai **semănarea urii și atătării** .

În capul celor care **organizează aceste atacuri** s-a așezat **d. Maniu** .

Regret mult că **sunt silit să citez un nume propriu** în această expunere .

Dar când guvernul este atăcat , în felul cum a fost atăcat , de dl Iuliu Maniu ,

sunt dator să indic numele agresorului și să **uzez de toate mijloacele de apărare** ..

" **Voi examina** în fața țării, toate acuzațiunile aduse guvernului de dl Iuliu Maniu , și **voi descoperi mobilul acțiunii sale** . [-----]

Guvern neconstituțional ?!

" **Guvernul** - a spus d-sa - este **constituit pe baze neconstituționale**. [-----]

În aceste împrejurări, am constituit **noul guvern** cu **colaborarea Partidului Naționalist -Democrat** de sub **președinția d-lui prof.Iorga**.
În ce constă **neconstituționalitatea** acestei constituirii ? [-----]

Alegerile administrative

< **S -a ofensat națiunea !** > , strigă totuși dl Maniu .

În ce constă această ofensă ?

D.Maniu pare că voește să susțină că **d-sa reprezintă națiunea** , fiind că partidul d-sale a înregistrat în ultimele **alegeri administrative un vot de 28 %** din totalul voturilor exprimate .
[-----]

" Să admitem că aceste alegeri ar fi putut constitui un indicator.

Ce au indicat aceste ultime alegeri ?

În fruntea clasamentului politic stă Partidul Național -Liberal, a cărui emanațiune este guvernul actual. Așa dar, **dacă ar fi să tragem o concluzie politică** din aceste alegeri, aceasta nu ar fi decât **în favoarea PNL și deci a guvernului**.

Partidul d-lui Maniu, având concursul altor grupări și forțe electorale , **s-a clasat al doilea** ; iar celelalte partide în luptă , reprezintă mai mult decât partidul d-lui Maniu .

" Poate, în asemenea condițiuni , **dl Maniu vorbi în numele națiunii ?**

Domnia sa poate vorbi în numele a 28 % din națiune, a cărei onoare înțelege să o apere, căci restul, adică **imensa majoritate a națiunii a respins** perspectivele guvernării d-sale .

Prin urmare , **greșește dl Maniu când susține** că soluțiunea adusă crizei din noiembrie este **o ofensă adusă națiunii** .

Ofensă adusă națiunii poate fi numai **declarațiunea d-lui Maniu** ,

care voiește să **identifice națiunea cu cele 28 % procente ale partidului d-sale !**

[-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

Guvernul și Ardelenii ?!

"În aceeași **postură neprielnică se așează dl Maniu** și când mă **acuză** că nu am cerut , cu prierul formării guvernului, **colaborarea nici unui reprezentant al Ardealului** și că **disprețuiesc astfel mândria** acestei provincii.

" **Afirmarea este, în primul rând, inexactă** . [-----]

Ce a realizat , însă , dl Maniu pentru Ardeal , și ce am realizat noi ? [-----]

" Iată ce a făcut pentru Ardeal , guvernul nostru "

" **Ce a făcut dl Iuliu Maniu pentru Ardeal** , în timpul guvernării sale ? [-----]

Nu cunosc această activitate și nimeni n-o cunoaște . [-----]

Gh.Tătărăscu / 13 dec.'37

Guvernul : dictatura ?! nesinceritate în politica externă ?!

" În cadrul acelorași critici , **dl Iuliu Maniu acuză** apoi guvernul de **două păcate suplimentare** : **guvernul este antidemocrat și pregătește dictatura** , și **guvernul este lipsit de sinceritate în politica sa externă** .

" Drept răspuns acestor **acuzății glumețe** , rog pe dl Maniu să ia la cunoștință că , în țara aceasta, **numai proștii și nebunii se pot gândi la dictatură** .

Deci domnia sa poate **să caute și să găsească aiurea** oamenii , care să se așeze în slujba acestei **formule de guvernare** , dar nu în **guvernul nostru** .

Cât privește **politica externă** , să afle dl Maniu că **problemele de politică externă**

nu pot fi subiecte de agitat în pulberea străzilor și că **legitimele sale curiozități**

în acest domeniu **pot fi pe larg satisfăcute** în biroul **Ministerului Afacerilor Străine** ,

[-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

Maniu : Pact de neagresiune cu Garda de Fier !

" În această linie de preocupări , d- l Maniu ar putea mult mai util

să îndrepte focul criticilor asupra propriilor sale acte și să-și recomande personal

și sinceritatea și linia dreaptă pe care le recomandă altora.

" Democrat și inamic al dictaturii ,dl Iuliu Maniu face pacte de neagresiune cu vrăjmașii democrației și cu propovăduitorii dictaturii.

Partizan al politicii externe tradiționale d-sa face pacte de neagresiune cu acei care vor dislocarea acestei politici .

Dacă această atitudine înseamnă linie dreaptă ,

să răspundă d.Iuliu Maniu care este definiția liniei în zigzag ,

și **dacă** această atitudine înseamnă sinceritate ,

să răspundă d.Iuliu Maniu care este definiția ipocriziei ? "

[-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▣ Legenda forțelor oculte

" În sfârșit, dl Iuliu Maniu formulează încă un cap de acuzare , afirmând că guvernul actual , ca și guvernul trecut , ar fi instrumentul unor forțe oculte.

Cunosc această legendă . Ea a fost întrebuițată ca armă de șantaj în mâinile câtorva iresponsabili , dar nădăjduisem că inconștiența se va fi ostenit și desarmat , răpusă de evidențe , și că această legendă va fi murit - și pentru totdeauna.

" Ea a reînviat însă o dată cu reapariția d-lui Iuliu Maniu și a fost din nou transformată

în armă de agitare . Maska trebuie să cadă azi de pe fața ipocriziei . [-----]

" Dl Maniu, care a fost prim sfetnic al Tronului, încearcă să întineze nimbul acestei

muceniciei . Cu ce scop ? Întreaga această campanie desfrânată voește să dea corp

legendei forțelor oculte , numai pentru a justifica

rezultatele negative ale guvernelor d-lui Maniu . [-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37 / retro '1928 -'30

▣ Guvernarea Maniu

" În fața acestei afirmări, pe care o voi califica îndată , țara întreagă , țara care nu uită , își amintește că **dacă a fost un om** care a guvernat vreodată , **fără nici o stavilă**

și fără nici o îngrădire , acest om a fost d.Iuliu Maniu , președinte de Consiliu sub Regentă .

" În vremea aceea, clevititorii nu inventaseră legenda forțelor oculte ;

D.Maniu a guvernat cu puteri nelimitate , a guvernat < constituțional > ,

în sensul concepțiilor sale, și a guvernat < democratic > în sensul ideologiei d-sale.

Dar acești doi ani de < guvernare constituțională > și < integral democratică >

ai d-lui Maniu , reprezintă și astăzi în amintirea țării ,

ani de adevărată catastrofă astfel încât cu drept cuvânt țara se ridică și întrebă

pe dictatorul de ieri , care se plânge astăzi că nu a putut face binele ce ar fi dorit ,

din pricina < forțelor oculte > [-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▣ Maniu și " demnitatea națională" .

" În afară de această legendă , d. Maniu încearcă să utilizeze pentru atingerea scopurilor d-sale, și principiile demnității naționale.

" În vederea reintrării în scenă , d-sa a răsfoit vechiul dicționar al perfectului agitator,

și, după multă reflexiune , s-a oprit în fața titlului < demnitate națională >

Omului ce reapărea în luptele politice îi trebuia o lozincă nouă de rezonanță și de capturare .

Vechile lozinci de < democratism , legalitate > , cu care dl Maniu reușise pe vremuri

să narcotizeze o țară, nu mai puteau stârni astăzi decât zâmbete de compătimire

și reaminteau înfrângeri asupra cărora dl Maniu cel dintâi dorește să arunce vâlul uitării.

Trebuia ceva nou, și , de aceea, în una din acele nopti de insomnie pe care le petrece

ros de orgoliu și chinuit de dorul răzbunării, d-sa a găsit , în sfârșit ,

noul strigăt de agitare ce trebuia pus în slujba acestei cele mai îndrăznețe întreprinderi

de otrăvire a sufletului unui popor : < demnitatea națională > ! [-----]

Gh.Tătărăscu / 12 dec.'37

▣ Manifestarea morbidă a lui Iuliu Maniu

" Domnul Maniu însă atacă ceea ce orice Român trebuie să apere .
D-I Iuliu Maniu ofensează ceea ce orice Român respectă și idolatrizează .
DI Iuliu Maniu este astfel , față de comandamentele demnității naționale,un infractor .
" În fața acestui mare infractor , țara întreagă trebuie să ia atitudine .
Și îndrăzneala are o margine și impunitatea are un fârșit .
Nu se poate tolera ca , numai pe temeiurile serviciilor ce a putut aduce cândva țării sale, un om să poată batjocori cele mai sfinte simțăminte ale neamului.
O reacțiune este necesară .

Chem toate conștiințele românești pentru ca să o facă ,
și astfel să curme cu un ceas mai curând această manifestare morbidă
care nu cunoaște precedent în istoria noastră politică

D.Iuliu Maniu va înțelege , poate, în acest ultim ceas ,
că nu are dreptul să abuzeze de toleranța acestui popor
și va înțelege , poate, că în noua sa acțiune,
se face complicele vrăjmașilor din afară și vrăjmașilor dinăuntrul ai Statului nostru ."

[-----]

Gh.Tătăărăscu / 12 dec.'37

19.) CZCodreanu , Un protest public, / În apărarea lui Maniu /14 dec.1937

Corneliu Zelea Codreanu , Circulări și Manifeste , 1927-1938 ,
Colecția "Europa" , Ion Mării Munchen, Ediția a 5-a, 1981 , p. 225

▣ Un protest public : în apărarea lui Maniu (p. 225)

" Duminică s-au ținut în țară, în Capitală și la Radio, zeci de discursuri ,

toate lovind în Iuliu Maniu ,

în timp ce el a fost împiedicat , cu gaze lacrimogene, de a vorbi.

A ataca din zece părți un om - orice păreri ar avea el - punându-i în sarcină
mai mult decât merită, și în același timp interzicându-i a se apăra,

este un act de lașitate care înalță pe cel atăcat și înjosește pe toți atacatorii lui.

Dacă prin ilegalități cineva mai poate birui, lașitatea n-a ridicat nici o dată biruitori .

Cei ce uzează de ea , sunt condamnați la înfrângere "

CZC / 14 dec.'37

20.) dr.Lupu - un interview (luat de G.Dinu) 15 dec.'37

Notă* : V.Serdici -arestat pentru "lèse majesté"

("Dimineața" , 14 și 16 dec.'35 + foto medalion dr.Lupu)

[LD : ce bizară potriveală ! Gh.Dinu a devenit unul dintre ziaristii ilegaliști comuniști
alături de alții care au ieșit la iveală după '44 Din câte știu , era evreu , Dinu era pseudonim.

Vezi, eventual, lucrarea sa memorialistică " Baricada din călimară " sau cam așa ceva]

[LD : Ministru de Interne , sub liberali, înainte de război, Lupu a organizat el însăși alegeri
" de pomină " ! După război, sub regimul votului universal , a luptat sub diverse stindarde .

"Evanghelia ecumenică" propovăduită în anii '35 -'37 , era în spiritul formulei la modă

și în Occident , și a fost consacrată ca slujind stindardul Fontului Popular .

10 ani, apoi 7-8 , cum spune el, după război, nu a profesat-o deloc. Dimpotrivă !

A fost totdeauna campionul demolărilor !

Sub steagul exclusiv al partidului în care este el înregimentat !

În ce privește scanadalul demolărilor... tonul nu l-a dat PNT ?

Iar Maniu nu și-a deschis relansarea în prima linie politică cu o teribilă și agresivă
campanie antileberală ? Vorba aceea... după faptă și răsplată !

Și totuși , în 1937 ,din multe p.d.v., Lupu are dreptate și are fler .]

Doc.integral : PNT XVI

Dr.Lupu / 15 dec.

▣ **Campania electorală, represiunile.**

"Oricât aş fi fost de pesimist asupra **evoluţiei politice interne** în România, **nu mi-am închipuit** că vom ajunge să trăim aceste vremuri . Am dus lupte violente. În cei **10 ani** de după război, şi **alţi 7-8 ani** după aceea, am cunoscut **atacurile armatei**, puse în slujba guvernului , împotriva opoziţiei , **samavolnicile jandarmilor** şi toate mijloacele cari **nenorocesc şi pătează viaţa publică a României .**
Responsabil atunci era **şeful de partid , şeful guvernului.**
Exista , totuşi, atunci, **simţul măsurii** , chiar în materie de abuz .

Dr.Lupu / 15 dec.

▣ **Defăimătorii lui Maniu**

" **Să fabrici decret special** pentru o adunare , în care aveau să vorbească **Iuliu Maniu** şi **Grigore Filipescu** , **să desfăşori cu tancuri, tulumbe** şi la urmă cu **gaze** (avem mostrele) , şi toată această paradă , **comandată în văzul tuturor [vizat Gabriel Marinescu]** , iar seara , confortabil, în fotoliul tău de prim ministru , **să te instalezi la Radio** , pe care **îl refuzi adversarilor** tăi, şi **să califici ca infractor** pe omul care are **rolul istoric ştiut** în alipirea Ardealului , este , într-adevăr, **lucrul cel mai revoltător.**

" Apoi toată **liota de defăimători** ai lui Maniu, începând cu **oameni** de la a căror vârstă şi situaţie intelectuală **te aşteptai să fie niţel mai obiectivi [aluzie la Iorga şi Lapedatu]** şi sfârşind cu **minusculul Tilea [în Fr.Românesc, cu Vaida]** , e într-adevăr **un spectacol trist şi dureros.**

Şi toată această **încăerare grozavă , de patimi fără frâu** , în care **se uită până şi faptul că suntem români de acelaşi sânge, credinţă şi lege**, în nişte **împrejurări externe atât de tragice**, şi atât de **pline de pericole** pentru ţara noastră, întrece orice închipuire şi **umple sufletul de desnădejde.**

" Atunci înţelegi **cuvintele cronicarului** - şi dr Lupu citeşte dintr-o carte pe care tocmai o răsfoia - [-----]

Au trecut 200 şi mai bine de ani de când Neculce scria aceste vorbe,
şi **dacă ar trăi**, ar avea cu ce umple **şi rândurile zilei de azi...**

Dr.Lupu / 15 dec.

▣ **Inconştienţa şi atacurile lui Tătăărăscu**

" Şi ar fi fost aşă de simplu să trăim în linişte ! În clipele grele prin care trece un popor, un singur îndreptar este şi o singură nădejde : instinctul şi unanimitatea voinţei lui .

Se îndoieşte d.Tătăărăscu , autorul moral şi responsabil în faţa ţării al **acestor căinoşii** , de voinţa ţării ? **Să lase alegerile libere ! Cine va merge cu guvernul liberal , alunecat inconştient pe panta realizării dictaturii** şi a unor **stări nenorocite** , identice cu cele din Jugoslavia şi Bulgaria ?

În ceasurile de restrişte , când vom avea de a ne apăra fiinţa şi poporul nostru, **asemenea urgiseli nu se uită** , şi e păcat să se dea prilej ca să se facă .

" Este d-sa capabil să creadă că **afirmaţiile monologate la Radio**, în care **Maniu e infractor, eu comunist, iar Mihalache topârlan** , pot să fie crezute şi luate drept **temei de adevăr ?**

Detractându-ţi adversarii la adăpostul baionetelor sau tancurilor, poţi avea **un succes momentan dar nu durabil "**

Dr.Lupu / 15 dec.

▣ **Consecinţele alegerilor silnice**

▣ **Spargerea unităţii sufleteşti**

[LD : această evanghelie ecumenică la lupu este o noutate . 10 ani,apoi 7-8 , cum spune el,

nu a profesat-o deloc. Dimpotrivă ! Dar și acum , nu o vede decât sub steagul exclusiv al partidului în care este el înregimentat : cândva, la liberali ; apoi la țărăniști ; apoi în dizidență (și ce dizidență belicoasă !) ; în 1937 cu PNȚ ; în 1948 , contra lor]

" **Dacă viața politică** a României de azi, **ar avea o logică și un șir**, încă n-ar fi de dezesperat.

Cu toate **consiliile de prefecti, militari și magistrați**,
prezidate de fostul socialist Vasile Sassu, [**ministr.de Justiție**]

care **ține închis de trei zile pe deputatul Serdici ***,

cu toate **contaminările** ce se pun la cale, cu tot **deluviul de beție** ce se proiectează,
conștiința țării e atât de vie și revoltată -

că **guvernul nu va împlini cele 40 % și puterea emanată de la națiune**

va aduce **Partidul Național - Tărănesc**. [-----]

Dr.Lupu / 15 dec.

▣ **Pericolul dictaturii interne .**

" **Dar mă tem** că și **acesta este un vis**, pentru că **în realitate** ,
prin aceste **măsurile violente** , prin **înfruntarea cinică a sufletului țării**,
se urmărește un plan mai îndepărtat : înscăunarea deplină și în formă ,
căci **în fapt este , a dictaturii interne**, iar la adăpostul acestei noi stări de fapt ,
scoaterea României din făgașurile care au creat-o ,
și **îndreptarea ei către căile pierzaniei și nimicirii** .

Biată țară , ce dureri grozave și ce chinuri te așteaptă încă "

Dr.Lupu (cf.Gh.Dinu) / 15 dec. '37

* **Notă :**

Sighișoara, 13 dec. Fostul deputat național-țărănist **V.A.Serdici** , fusese **reținut**
la dispoziția parchetului, fiind învinuit de **crimă de lèse majesté** .

A fost **arestat și depus în închisoare**-----

21.) Gr.Filipescu , Manifestul Partidului Conservator ,16 dec.' 37

(" Dimineața" , 16 dec.'37)

[**LD : probabil a fost lansat la începutul campaniei**, dar este publicat în acest număr.

Manifestul este o justificare a cartelului electoral încheiat cu PNȚ .

Este simplu, clar și surprinde **motivațiile esențiale ale alianței** .]

Gr.Filipescu / **Doc.integral : fișier P.Consrv. II**

▣ **Pentru un alegător conștient, liber și curajos**

▣ **Naționalism intransigent dar generos cu minoritățile**

▣ **Politică externă tradițională**

▣ **Domnia legilor și tăria caracterelor**

" Cetățeni,

Cuvântul acesta cu care în deobște vi se adresează partidele politice,
în timpul luptelor electorale, are astăzi un deosebit interes.

Cetățean adevărat e numai omul care , alături de tributul pe care munca sa îl aduce
economiei naționale, **înțelege să aducă** totodată politiciii generale ,

contribuția judecății sale libere și curajoase . [-----]

" Iată în puține cuvine , al căror înțeles vă rog **să-l cercetați cu atenție, judecată și conștiință** ,
motivele pentru care vă cer **să luptați în aceste alegeri** ,
cele mai însemnate de la război încoace,

și să votați listele Partidului Național -Țărănesc , cu semnul : cercul .

Gr.Filipescu, șeful Partidului Conservator. / 16 dec.'37

22.) Dinu Brătianu, "Partidele și extremismul" , ? dec.'37

("Dimineața", 16 dec.'37)

[LD : 2 ian.2004. Sunt pe punctul de a epuiza documentarea privind campania electorală și alegerile din dec.'37 .Mai urmează votul și numărătoarea...

Ce istorie să scriu ? Ce să explic ? La televiziuni se spune în seara asta că , pentru anul 2004 , într-un sondaj Gallup privind starea națunilor,

românii sunt cotați printre națunile cele mai optimiste din lume !

La diverse capitole : că va fi un an liniștit ; că va crește bunăstarea ; că va fi bine...

Încep să înțeleg greața de România...Dar asta n-are nici o legătură cu 1937, nu ?]

[De când caut prin fișele mele ceva despre **Dinu Brătianu** . Am găsit !

Este un **articolaș-comentariu**. Nu cuprinde nici un citat , încât nu pot fi sigură

dacă ceea ce i se pune pe seamă este chiar opinia sa .

De sigur,este vorba de un ziar și politica sa " electorală " .

Dar mie mi se pare simptomatic faptul că **șeful PNL, al partidului de guvernământ** ,

este **aproape absent în zarva aceea electorală**. Cine să-l audă ? Cine să-l creadă ?

Nu se știe nici când , nici unde, dar Dinu Brătianu ar fi spus **ceva...** despre **Constituție**,

ceva ...despre pericolul extremismului și ceva... despre **fascism...**

Ar mai fi spus ceva... și despre **răspunderea partidelor de ordine constituțională** ,

față de **extremism. Liberalii și țărăniștii** ? Erau ocupați să se devore recipoc.]

" D. Brătianu a spus dăunăzi , cu autoritatea d-sale, că **actuala Constituție asigură progresul normal al țării** și că **guvernul poate lucra fără aștingherire sub regimul actualei Constituții**.

[-----] **Modificarea Constituției nu este actuală** .

Ceea ce putem cere este respectarea Constituției , în litera și în spiritul ei . [-----]

Tot dl Dinu Brătianu a îndemnat pe prietenii săi politici să lupte contra extremismului

care vrea să suprimе libertățile , după modelul regimurilor fasciste și hitleriste .

Dl Brătianu ridică o problemă dintre cele mai importante :

atitudinea partidelor de ordine constituțională , față de extremism.

Confuziile create de unele evenimente recente n-au servit cauza democratică .

Opinia publică trebuie să fie prevenită asupra scopurilor mișcărilor extreme .

Iar **partidele politice trebuie să se ferească de gesturi care produc confuzii**

sau de **atitudini luate spre a complace.**

Democrația trebuie să lupte cu curaj contra tendințelor fasciste "

Dinu Brătianu / ? dec.'37

23.) Iuliu Maniu , Cuvântare electorală , Sibiu, 17 dec.'37

("Dimineața",18 dec.1937),[Documentar ISISP , , 1934-1940 , p.416-420]

[LD : atenție ! caută fascicola detașată din documentar pentru completare.

Am rătăcit-o și aici am doar simple fișe]

Evocă conferințele naționale conduse de marii frunțași Rațiu,Lucaci,Coroianu, în care se hotăra soarta națională.

Evocă faptele de vitejie ale gral Ion Boieriu și col.Tr.Popa

În al 20-lea an de la Unire," **ne cuprinde pe toți o neliniște și o îngrijorare**",

pentru că viața noastră de stat arată o **"nesiguranță"**.

"Nimeni nu se simte sigur în drepturile sale,pe care le calcă

tocmai acei care sunt puși să le respecte. "

Avem **"guverne personale"** ,care nu rezultă din voința poporului.

/ Dl.**Mihalache**,distinsul nostru frunțaș ,**nu a fost adus la putere**,

deși ,i-a fost acceptat **progr.de gov.** de către **MSR**.

Colaborarea cu **d.Vaida**, ar fi însemnat **"cuiul lui Pepelea"** ...

Deși **Tătărescu și Dinu Brătianu declaraseră că trebuie să vie la putere PNT...**

deși la alegerile județene țara s-a pronunțat pentru PNTJ ...
a fost adus tot Tătărescu!(face istoricul guvernărilor după Restaurație)
Maniu / 17 dec.

▣ **Guvernul Tătărescu =catastrofă pentru țară.**

Ce ne deosebește pe noi de PNL ?

Noi suntem **democrați**----ei,nu.

Noi suntem pentru **descentralizare**----ei ,nu.

Noi suntem pentru **dreptatea socială** ---ei, pentru capitalismul liberal

Noi vrem **etatizarea fabricilor** care produc ptr.stat--ei le-au dat partizanilor

Eu am fost **împiedicat să vorbesc la radio**----Tătărescu a vorbit.

Eu sunt **cenzurat la ziare** ---ei,nu.

Maniu /

▣ **Pactul de neagresiune .**

Am făcut pact cu "**Garda de fier**",nu pentru aceleași credințe,
ci pentru **a garanta libertatea alegerilor.**

Tătărescu , Lapedatu și satelitul lor **Valer Pop**,

spun că **eu** am guvernat cu **cenzură** și **stare de asediu!**

Îndată ce am ajuns **la guvern,le-am desființat .**

Mai spun că **eu** am încheiat **Convenția dela Geneva!**

Ori se știe că, **ambele măsuri le-a luat Guv.Vaida**,
motiv pentru care **și-a dat demisia dela președinția PNTJ**

Maniu / 17 dec.'37

24.) Corneliu Zelea Codreanu , Un răspuns ; Circulara 119 , 18 dec.'37

Circulări și Manifeste ..., Munchen, Ediția a 5-a, 1981 , p. 225-229

[LD : Nu știu unde și când **a dat** sau **a publicat** CZC aceste răspunsuri .

Le preiau , cu toate rezervele , din acest volum. Dar ele dau oarecari indicii
privind **conflictul dintre cuziști și legionari** pe tema **pactului de neagresiune** ,
dar și unele **punți de legătură** care vor îngădui **apropierile viitoare** ,
mai ales **în timpul și după** guvernarea Goga -Cuza .

Nu numai partidele democratice s-au anihilat reciproc , spre profitul amatorilor de dictatură,
mai ales a regelui Carol și sprijinitorilor lui din toate partidele, care a folosit genial această
incapacitate , această boală , **dar și partidele naționaliste** , între ele, au avut **fricțiuni**,
ciocniri și concurență ,făcând posibilă **reprimarea și lichidarea lor** ,
în circumstanțele agravante ulterioare .

Circulara 119 , probabil este **promisa circulară în problema " jidănească "** ,
din **Circulara 117 , (30 nov. '37)** în care explica **adeziunea la Pact** și
deschiderea porților Gărzii (vezi **fișier Sistem partide XIII**) .

Cu explicațiile date de Codreanu în aceste **Circulare**, se poate măsura , dacă nu greșala ,
în orice caz **eroarea făcută de Maniu** , prin încheierea **pactului** .

CZCodreanu nu a renunțat la nici unul din punctele sale programatice ,
în schimb Maniu și-a îndepărtat aliații firești și **a facilitat (sau a dat girul)**
penetrației propagandei și succesului electoral al Gărzii !

Sublinieri, supratitluri, semne , colorări - îmi aparțin .] Doc.integral : **fișier G de F- X -**

[-----]

CZCodreanu / 18 dec.'37 / Precizări și lămuriri /

▣ **Între cuziști și legionari :**

▣ **Pactul de neagresiune = apărarea jidanilor ?**

" **Conducerea** Partidului Național Creștin **a ordonat** membrilor săi

ca să oprească pe jidani de la vot . În ziare , niște domni naționaliști , mă ispitesc cu vechea și cunoscuta viclenie iudaică :

< Ce va face Codreanu ? Va da ordin legionarilor săi ca să ia apărarea jidanilor , năpustindu-se asupra lăncierilor Național -Creștini ? Iată întrebarea la care am vrea să avem un răspuns . >

" Vă răspund , domnilor , nu pentru că mă somați dvs , ci pentru că nu voiesc să rămân nici o dată dator cu nimic , nimănui . Și răspunsul meu este acesta :

< Nu , legionarii nu vor apăra pe jidani . Membrii Partidului Național -Creștin sunt liberi să-i oprească de la vot . Observ însă că pe dvs vă preocupă mai mult voturile legionarilor , decât voturile jidanilor . > "

[-----]

CZCodreanu / Circulara 119 / Precizări și lămuriri

▣ Jidanii = vrăjmașii nației

" Valul de minciună și de ură se mai menține încă . Am trecut , însă , prin atâtea furtuni , și atâtea valuri de ură s-au izbit de piepturile noastre , încât acesta din urmă , în care își puneau atâtea speranțe dușmanii și mai ales , prietenii noștri , n-a clintit și nu va clinti un singur om , un singur suflet , de pe poziția credinței lui legionare .

" Un atac ca acesta , al minciunii , are partea lui de durere , din scârbă pentru miciună .

Dar are și binefacerile lui : Noi ne-am cunoscut dușmanii din copilărie , nu ne-am îndoit de ei , și am luptat în contra lor ;

mulțumim lui Dumnezeu că astăzi ne-a ajutat să ne cunoaștem și prietenii .

Așa , bunăoară , un < bun prieten > , repeta sentențios această întrebare :

< Să răspundă d. Corneliu Codreanu dacă pactul pentru asigurarea libertăților alegerilor , nu înseamnă apărarea voturilor jidănești ! >

"Răspund : De 17 ani , eu și cu camarazii mei , n-am intrat într-o prăvălie jidovească , deși am trăit în Iași , nu am vorbit cu un singur jidan , pentru că i-am considerat , pe acest pământ , ca vrăjmași ai nației mele .

Asta era nelămurirea d-tale ? Că eu cer libertatea la alegeri pentru jidani ?

Că o să-i oprești d-ta și eu o să-i apăr ? Nu , domnule . "

[-----]

CZCodreanu / Circulara 119 / Precizări și lămuriri

▣ Capitulara legionarilor și vadiștilor ?!

" Un alt < prieten > , musafir de câteva luni în mișcarea naționalistă (cuzistă) , candidat pe listele Partidului Național -Creștin , mă binecuvântează în felul următor :

< Partidul Național -Creștin este singurul organism care se înfățișează cu un program naționalist , fără transacții ,

în timp ce celelate formațiuni naționaliste au capitulat ,

fie în mâinile liberalilor , cum e cazul d-lor Vaida și Iorga ,

fie în brațele Frontului Popular organizat de d. Maniu ,

cu concursul jidanilor și al comuniștilor ,

cum e cazul partidului " Totul pentru Țară "

de sub conducerea d-lui Corneliu Zelea Codreanu . >

"Numele acestui < prieten > este Ion Săn -Georgiu , profesor universitar .

L-am dat în judecată pentru calomnie , și-l voi ține minte ,

după cum și voi legionarii veți ține minte pe toți acei ce au îndrăznit

să vă acopere cu noroi , ca să nu vă vadă țara carnea vie a rănilor voastre "

[-----]

" Un alt < prieten > se întreabă ironic , insultându-mă ,

dacă nu are dreptul < să discute > pactul de neagresiune .

Îi răspund : Ai dreptul să discuți , să ofensezi și să calomniezi , după cât are dreptul

un cofetar ca să discute măsurile strategice ale unui comandant de trupe în timpul războiului .

Și , în orice caz , unui om care conduce o trupă și răspunde ,

și care **a dat dovadă de bună-credință**, poate **și de pricepere**,
trebuie **să i se acorde un răgaz măcar de o lună**,
iar **nu să-l palmuești și să-l ataci cu rea credință din primul moment**.
**" Cred că e drept, dacă cer să fiu palmuit la urmă, chiar de acești domni,
și bătut cu pietre, după ce se va dovedi greșala tactică pe care am făcut-o "**
[-----]
CZCodreanu / 18 dec.'37

25.) Manifestul către muncitorime al PSD și P.S.U., 19 dec.1937

("Dimineața", 19 dec.'37) [Documentar ISISP, p.420-422]

/Organizațiile din Capitală, pentru **Lista nr.11, semn triumphi.**

/Înțelegerea dintre PSD și PS U, pentru alegeri, ca **un prim pas spre unitate**

Socialismul "vechi", mânat de "generoși",

a căzut prin trădare, în mâinile liberalilor.

Național-țărăniștii -către care inconștiența și manevra unora împing azi muncitorimea și
socialismul - au fost **complicii prigoanei de după război**

Național-țărăniștii au fost **complicii interesați ai înăbușirii grevei din '20.**

Când au fost la putere, au practicat față de poporul muncitor

aceeaș **politică de oprimare, de vărsare de sânge și de întemnițări**.

Și tot ca toate partidele, au acceptat și folosit **prima electorală**,

care **falsifică votul universal** și este **germenele fascismului la noi.**

Este o îndoită aberație, doctrinară și practică,

de a crede că **național-țărăniștii** ar putea instaura **domnia legilor,**

ar putea împinge statul **spre o formă democratică reală,**

care **să slujească cauza muncitorimii** dela orașe și sate,

împotriva capitalismului [...]

A tărî clasa muncitoare în **tabăra național-țărăniștii,**

înseamnă trădarea socialismului, trădarea clasei muncitoare,

pornire spre o nouă lichidare în felul celei de odinioară a "generoșilor".

Numai **socialismul** poate impune **zăgaz** contra **fascismului în ridicare,**

cu care **preținșii democrați, fac pact de neagresiune.**

Alianța dintre **fascism și democrație,**

înseamnă jertfirea democrației și muncitorimii **în folosul fascismului.**

/ Feriți-vă de fasciști, de liberali, de național-țărăniști,

de orice partid politic, în afară de socialiști.

PSD/ 19 dec.'37

26.) **Gr.Iunian ***, **Declarații de presă / evenimente politice / alegeri / , 19 dec'37**

("Dimineața", 33, nr. 11.136, 20 dec. + foto-medalion Gr.Iunian)

[**LD: 5 ian.2004.** Sunt sub vraja unei lungi discuții (chat) nocturne cu **Ion.**

Discutăm despre căutarea "**sensului**" **fenomenului politic** în viața unui om, a unei generații :

despre **revoluția românească** din '89 ;

despre **fenomenul contestatar** din Piața Universității în '90 ;

despre **diluarea contestației** și retranșarea oamenilor în **compromis și obediență** ;

despre **agresiunile fasciste și bolșevice** ; despre **legionari și comuniști** ;

despre comunizarea și **genocidul comunist** în România ;

despre **agresiunile americane** în țările din Asia și Africa, duse sub **flamură democratică** ;

despre **complicitate, ipocrizie, trădare, zădărnicie...** implicare, compasiune, solidaritate

Acum trebuie să revin la ... alegerile din 1937. Mărturisesc : este greu, aproape imposibil !]

LD : Ziarul publică declarațiile lui Iunian în ziua de 20 dec.'37, ziua alegerilor.

Este adevărat că Iunian are un discurs relativ "consecvent" și "echilibrat"

Dar : Vezi ruptura și motivațiile lui la desprinderea din PNȚ (oct.'32),

atitudinea față de legionari (mart.'34), ș.a. fișier PRT -I -

- El reprezintă o formațiune radicală , de tip iacobin , în care nu atât convingerile democratice cât **obsesiile unui om orgolios , desamăgit și enervat** , în 5 ani s-au transformat într-un **fetiș** care a atras oameni ai dădă lui : Stere, Leancă (febr.'33) ș.a. ... oameni dominați de frustrări și resentimente prin prisma cărora **taxau partidele și atitudinile politice : democrație, parlamentarism, lege electorală , restabilizare** . Pentru că , interesant, el vorbește de democrație, parlamentarism etc etc, dar **se ferește ca de dracu** de a **fixa rolul partidelor** în aceste mecanisme.

- Nu pot ignora **rolul pe care l-a jucat la restaurație**.

- Parcă, printr-un joc al hazardului , după revenirea lui Lupu la PNT (mart.'34) , cineva trebuia să-i ia locul : **lunian este Lupu** unei alte etape din istoria PNT

- **Dacă lunian** nu a reușit să-și convingă **companionii din partid**, de ce-și închipuia că va reuși să convingă... masele ?!

-Nu-mi plac **înverșunările** revărsate 'retro ...

-Și el, intrat în "**hora**" electorală , își îndreaptă atacurile , cu precădere , asupra formațiilor democratice , și face doar **aluzii privind mișcările extremiste**,ca și când ar fi semnat hulițul "**pact de neagresiune**" ...Dar nu trebuie uitată poziția lui față de Gardă după **asasinarea lui Duca** și scoaterea Gărzii în afara legii (2,6 mart.'34)]

Gr.lunian / 19 dec.'37

▣ **Programul și poziția PRT**

▣ **Regim constituțional parlamentar ?!**

▣ **Regim odios de dictatură lașă !**

▣ **Lupta pentru modificarea legii electorale ***

***Notă:** George Alexianu/ 1940: **legea electorală** din 1926

▣ **Frontul electoral guvernamental**

Liberalii ... Iorga , Vaida ...

▣ **Frontul electoral al opoziției**

PNT + Totul pentru Țară

▣ **Starea de asediu : PNL și PNT**

▣ **Naționalism extremist**

▣ **Colaborarea cu Coroana**

***Notă .**

În această hipertrofiere a libertății de a crea partide , adversarii partidelor au lovit din plin . După desființarea partidelor (1938) , Iulian Peter (fost primar al Bucureștiului) scria :

" Pluralitatea partidelor politice,este o consecință a democrației.

În momentul când principiul suveranității populare pretinde ca guvernarea Statului

să fie încredințată reprezentanților aleși de popor , curentele de opinii ,

totdeauna existente în orice colectivitate,deseori în stare latentă ,

se organizează în mari grupe de idei și interese , numite partide politice.

Cetățeanul alege o opinie sau unele persoane și își exprimă părerea prin vot.

Acest fenomen se petrece și pe plan central (Parlament)dar și local (consilii județene și

comunale) .[-----] După război,a urmat oepocă de luptă înverșunată ,acerbă,

între partide,complicată cu luptele de clasă , din care cauză puterea centrală

a fost obligată să facă față unor greutăți deosebite.

Este un fel de regim neofeudal ,în care partidele sunt ierarhizate și elementele lor împânzesc

toată țara , fiecare treaptă este ocupată de o persoană,

care este suzeranul inferiorilor și vasalul superiorilor.

/ Partidul are o structură piramidală; legăturile sunt de încredere și devotament

personal ,care presupune din partea vasalului ,ascultare ,credință și prozelitism,

iar din partea seniorului , protecție distribuirii de favoruri și beneficii.

Teritoriul țării este împărțit în fiefuri , concesionate feudalilor locali, supuși feudalilor

provinciali sau județeni...care ascultă ,toți ,de suzeranul general,șeful partidului.

(Iul.M.Peter, "Doctrinile politico-sociale și organizarea administr.a României"

[Vol. I. "Zece ani de domnie.." p.263-298,]

Redacția "Dimineața" , 20 dec.'37 /

Dl **Gr.Iunian**, președintele Partidului -Radical -Țărănesc, restabilindu-se în urma boalei ce a avut , a convocat ieri pe **reprezentanții presei** cărora le-a făcut **o serie de declarații** cu privire la **evenimentele politice** din ultimul timp și **atitudinea partidului** său față de ele.

După ce a arătat că nădăjduia să poată întreprinde o campanie electorală vie, spre a lămuri de ce **a preferat lupta grea de opoziție,**

refuzând propunerea de colaborare la guvern a d-lui Gh.Tătărăscu ,

președintele PRȚ a deplâns faptul că , **din pricina bolii** sale nu a putut participa decât la **o singură întrunire**, și anume, la Cernăuți . [-----]

Gr.Iunian / 19 dec.'37

▣ **Frontul electoral guvernamental**

" **Un cercetător obiectiv** al actualei campanii electorale o va înscrie , desigur, ca **cea mai rușinoasă pagină** din istoria publică a României din ultimele decenii .

Cercetătorul va căuta să vadă cum s-au alcătuit cele două fronturi în luptă, frontul democrat și frontul dictatorial și **buimăcit constată că are în față o altă aliniere .**

"Ce reprezintă frontul guvernamental ? Un guvern al **Partidului Liberal** prezidat de Gh.Tătărăscu , cu colaborarea de guvern a **Partidului Naționalist -Democrat** al d-lui Iorga și cu concursul în alegeri , pe bază de cartel electoral, al partidului **Frontul Românesc** al d.-lui Vaida și al **Partidului German** .

" **Cercetătorul se întreabă nedumerit , care este temeiul unirii acestor partide ?**

Frontul guvernamental este **democrat** sau **dictatorial** ?

Liberalii ...

Principial, **Partidul Liberal se declară democrat** . Nenumărate declarații de fidelitate față de regimul democrat au făcut **fruntașii liberali** . Dl ministru **Nistor**, în Bucovina, dl ministru **Valer Pop** în Ardeal, dl ministru **Inculeț**, în Basarabia .

Apărarea libertăților cetățenești , **tratament egal** pentru toți cetățenii și alte asemenea reminscențe ale unui **cântec ce a legănat începutul vieții partidului liberal** , **reluat de corifeii acestui partid** în actuala campanie electorală , a făcut **deliciul ascultătorilor** ; **recunoșteau** doar bine **practicile constituționale** experimentate de **partidul liberal** în ultimii patru ani de guvernare .

Iorga , Vaida ...

" Dar tot principial, dl **prof.Iorga deși colaborator de guvern, are alte vederi**

iar **dI Vaida Voevod**, după ce listele de candidați au rămas definitive, și soarta candidaților partidului d-sale pecetluită de soarta candidaților guvernamentali, **declară categoric :**

< **Noi vom fi cei mai hotărâți opoziționiști ai guvernului liberal** > și totuși cere voturi pentru lista liberală pe care figurează , și totuși luptă pentru reușita guvernului a cărui combatere o anunță în viitor, din cauza programului pe temeiul căruia guvernul liberal reclamă sufragiul .

" **Se cere dar alegătorilor să voteze în același timp două programe contrazicătoare .**

Și aceasta se reclamă **ca act de conștiință cetățenească** .

Și aceasta pentru a desăvârși opera de **educare și moralizare a votului obștesc** .

" **S-a văzut vreodată** în viața publică românească - oricât a fost ea de scăzută în trecut - **o situație așa de degradantă** ca aceea pe care o înfățișează **cartelații guvernamentali** ? "

Gr.Iunian / 19 dec.'37

▣ **Frontul electoral al opoziției**

" Ca și în lagărul guvernamental, vedem aici **apropieri care nu pot găsi nici o justificare** și a căror **imoralitate politică** este în afară de orice îndoială .

PNȚ + Totul pentru Țară

" **Partidul Național -Țărănesc a făcut un pact electoral de neagresiune**

cu partidul " **Totul pentru Țară** ". Este desigur un **pact politic**.

El a fost încheiat între două partide cari reprezintă **două politici ce se exclud una pe alta** .
PNȚ se pretinde reprezentantul cel mai autorizat al democrației .

Partidul **Totul pentru Țară** este **adversar hotărît și declarat al regimului democrat** ,
a cărui desființare o urmărește **prin toate mijloacele**.

Și cele violente sunt cele mai practiate . Cum e posibilă o asemenea apropiere ?

Și mai ales pentru **apărarea libertăților** a căror desființare constituie punctul principal din
programul partidului ?

" Partidul național -țărănesc **pretinde** că **situația excepțională** de azi justifică această înțelegere
.Prin ce e excepțională situația de astăzi ? **Nu am suferit acest regim 4 ani ?**

Nu au fost în acest timp **stâlcite libertățile** ? Nu s-au făcut **legi pentru desființarea partidelor ?**

Nu știa PNȚ că o instaurare a regimului democrat nu e cu puțină

în cadrul **acestei legi electorale** ? **De ce n-a modificat-o ?**

De ce n-a sprijinit formula guvernului de alegeri ?

" Pentru că **nădăjduia să-i revină** puterea , pe care s-o poată consolida prin mijlocirea aceleași
legi odioase și **să poată governa pe cei 60% adversari** ,
prin cei 40% , a căror acțiune ar fi obținut-o .

[-----starea de asediu : PNL și PNȚ -----]

" Altfel ar fi însemnat **să lupte contra unui sistem** , **nu a unui guvern**
și **alături cu aliații firești** , **nu cu adversarii declarați** .

În orice caz, **nu e deloc liniștitor** pentru adevărații luptători ai cauzei democratice ,

să vadă **pretextele și explicațiile d-lui Maniu** , șeful PNȚ,

plecând la luptă decisivă pentru **triumful democrației**,

sprijinit de d.Corneliu Codreanu și la stânga de dl **Laurențiu [Lucrețiu] Pătrășcanu** ,

adică de cei doi adversari hotărîți ai regimului democrat . [-----]

" Zile dearândul **problema capitală în discuție** a fost **cine are răspunderea politică**
a dizolvării Gărzii de Fier . Dar **ce rost are discutarea** acestei chestiuni în actualele alegeri ?

Afară de cazul când trebuie să ofere prilejul la o parte din **participanții actului de la 1933** ,
să prezinte scuze personale . " [-----]

Gr.lunian / 19 dec.'37

▣ Naționalism extremist

" PȚR socotește ca **o agravare a primejdiei din afară** , o anumită **politică naționalistă**
manifestată în ultimul timp **în forme agresive** și menită să așeze cetățenii

în **diferite tabere naționale de luptă** .

" **Înlăuntru** , liniștea țării este **amenințată** prin **încercări de a împământenii așezări politice**
în curs de experimentare în alte țări . "

Gr.lunian / 19 dec.'37

▣ Colaborarea cu Coroana

" **PȚR** , luptând pentru promovarea intereselor claselor producătoare ,
socotește **regimul constituțional parlamentar**, singurul în măsură să ne asigure
apărarea acestor interese. [-----]

PȚR este convins că **numai un asemenea regim** poate asigura

colaborarea reală între națiune și Coroană

și **va feri Coroana de atacuri** pe cari partidele politice nerezemate pe mase i le aduc,

oridecâteori favoarea regală le este retrasă ,

alternând slugărnicia cu atacurile cele mai violente ,

după cum această favoare le este acordată sau refuzată "

Gr.lunian / 19 dec.'37

* George Alexianu,"Regimul electoral în România " ,1938 [Enciclopedia României]

[**Atenție L.D. la pag.242 există o ilustrare (hărți și grafice) a rezultatelor alegerilor**

la scrutinele din 1928 [PNT] 1931[Iorga] 1933 [PNL]
f.bune pentru ilustrație.Dacă tehnic s-ar putea face...

▣ Alexianu /Concluzii (p.244)

Legii din 1926 i se pot aduce următoarele **critici**:

1.Creiază o circumscripție nouă(art.65) neprevăzută în Constituție,
proporțională cu nr.alegătorilor.(în județele mari)

Dar și aceasta se face aleatoriu.Ex.jud.Bihor,alege 9 candidați deși are populație egală cu a Bucovinei(care are 19 mandate) iar Doljul, 10.

2. Prin modul cum repartizează mandatele ,consacră neegalitatea votului,
prin stabilirea **primei majoritare** , desființînd regulile sistemului proporționalist,
care asigura egalitatea votului.Dacă , într-o circumscripție ,**un partid minoritar** are mai multe
voturi decît cel majoritar,nu i se atribuie mandat dacă...n-a obținut 2% pe țară.

3.Declară (art.127) deputații și senatorii ca **aleși ai partidelor**,
încît **partidul este "proprietarul scaunului "** ,încît ,dacă **un deputat** părăsește partidul ,**pierde locul**. Acest art.este contrar Constituției ,care declară aleșii ca reprezentanți ai națiunii,nu ai part.

4.**A creat în chip legal partidele,care ,deși existau,nu aveau o consacrare legală.**

Ea vine în **contradicție cu Constituția**, care **nu prevede nici un organ între cetățean și candidat**,nepermițînd candidaturile în afara partidelor.

Această dispoziție ,favorizează înmulțirea partidelor și fracțiunile politice.

Alexianu / '40, retro '26

27.) **C.Z. Codreanu** , **Legiunea și Monarhia** , 21 dec.'37

(Arh.ISISP , fond V , 226 , Dir.g-rală a poliției (Poliția de Siguranță) ,
Corpul Detectivilor , Notă , 21 dec.'37 , f. 19 -20)

Discuțînd cu intelectualii din Legiune, CZC ar fi precizat :

" Din moment ce **mișcarea legionară** se îndreaptă cu pași repezi **spre victoria finală** [.....]

Vom lămuri cât mai neîntârziat **atitudinea noastră** și p.d.v. al nostru
cu privire la **toate problemele mari** și evenimentele ce interesează țara
și **instituțiile de bază ale statului "**

Nu numai că **se va publica o broșură " Legiunea și Monarhia"**,

dar **se va explica MSR , dacă va accepta să vorbească cu el .**

Dacă , din nefericire , **între Coroană și legionari** se vor interpune **aceleași personaje**, atunci ...

" vom fi forțați , poate , să mergem și noi pe drumul d-lui Maniu " ,

**dar nu noi vom fi de vină de " eventualele urmări grave și frământări , cari ar zdruncina ,
se prea poate , instituția monarhică "**

Are convingerea că **nu se va ajunge pînă la " conflict iremediabil"**

între Coroană și națiune .

CZCodreanu / 21 dec.'37

28.) **Rezultatele alegerilor parlamentare** , 20 , 22 dec.'37

(" Dimineața " , 24 dec.'37 ;)

(" Parlamentul Românesc " , an VIII, nr . 255-258, 31 dec.'37)

"Dimineața " / 24 dec.'37

" **Parlamentul românesc** " / 31 dec.'37

▣ **Ipotezele în discuție**

▣ **Alegerile pentru Cameră : votanți, procente, loc, mandate**

▣ **Numele celor 387 deputați din virtuala Cameră**

▣ **Alegerile pentru Senat : votanți, procente, loc**

▣ **Alegerile pentru Senat în București : votanți, partide, loc .**

▣ **Numele celor 258 senatori din virtualul Senat**

Doc.integral : **fișier Alegeri -III-**

[LD : 9 ian .2004 .Concluzia finală la sistemul de partide :

În 1937 , la 18 ani de la desăvârșirea unității de stat și vot universal ,
la 14 ani de reglementare constituțională , la 11 ani de experiment electoral legiferat ,
era încă în plin proces de clarificare și organizare .

Sistemul de partide reeșit din aceste reglementări , încă nu-și terminase gestația .
Între 1919 -1928 , clasa politică românească , aceeași de până la războiul întregirii ,
creează instituțiile (Constituție, Lege electorală , lege administrativă ,ș.a)
și declanșează procesul de organizare politică .

În următorul deceniu , generația "unirii" , primește infuzia noii generații ,
în toate mecanismele regimului (partide, parlament , administrație)
fără a-i preda încă ștafeta . Urma perioada firească a "conviețuirii " dintre generații .

Alegerile din 1937 ilustrează această tulburare firească , care , în vremuri normale,
ar fi dus la maturizarea regimului democratic în România .

Doi vectori esențiali au complicat acest proces de maturizare :
circumstanțele galopante internaționale care au produs și dezechilibrul societății românești ,
și tenațiile autoritariste ale regelui Carol , a cărui domnie coincide cu ele.
Celelalte fenomene adiacente , au și ele doza lor de contribuție (negativă sau pozitivă)
dar decurg din vectorii semnalati.

De aceea , comentariile de genul : Tătărașcu a făcut... Maniu a vrut ... Codreanu a dorit ...
Iorga a sfătuit ... Vaida a încercat... Brătienii au sperat ... Iunian a cobit ...

Argetoianu a urzit ...Goga a intrigat ... Gavrilă Marinescu a uneltit ...

chiar când sunt adevărate , trebuie raportate la cele două fenomene majore:

Carol și influența internațională favorizantă . Fiecare cu importanța și consecințele ei .

Alegerile din '37 nu au fost un " accident" în evoluția democratică a României ,
Ceea ce a urmat acestor alegeri , a fost " accidentul " .

Toată buliversarea electorală cu aspect de preludiu la război civil
a purtat amprenta momentului și a primit cea mai nefericită soluție .

Aceasta nu înseamnă nici " scutire" de responsabilități , nici ignorarea erorilor ,
nici menajarea vinovaților , nici tragerea de învățăminte.

Din păcate , această categorie de judecăți , nu poate fi decât o subiectivitate de istoric ,
însușind subiectivitățile actorilor ... Eu încerc ...]

[LD , 9 ian.2004 .Concluzia finală la alegerile '37 :

Da,este adevărat , Regele Carol a făcut mișcarea fatală la succesiune,
neacordând PNȚ -ului guvernarea , și, deși asta asta a urmărit ,
va suporta consecințele care-l vor sili , în final, la abdicarea din 1940.

Da, este adevărat , Tătărașcu a făcut jocul lui Carol,adjudecându-și guvernarea ,
trădând crezul democratic,constituția, partidul, prietenii , moment de la care ,
întrega sa carieră va evolua sub semnul unor acte similare ('38, '40, '44, '46) .

Da, este adevărat , Maniu a reușit ceea ce și-a propus : guvernul liberal a fost silit
să demisioneze. În limbaj popular , < a murit și capra vecinului ! > ,

dar, prin Pactul de neagresiune cu Garda , și-a știrbit prestigiul de garant al democrației

Da, este adevărat , Nicolae Iorga își va vedea realizat visul monarhiei autoritare ,
dar asta îi va atrage ura din fronturile opozante și sfârșitul năpraznic.

Da, este adevărat , CZCodreanu a reputat cel mai mare succes electoral
din istoria mișcării legionare,situându-se pe locul III în alegeri,
care , însă, departe de a-i legitima pretenția la guvernare ,
, în conjuncturile ulterioare vor constitui pretext al lichidării sale .

Da, este adevărat , Octavian Goga va fi beneficiarul temporar al acestei anomalii ,
dar va sfârși prin acel ultim strigăt : < Israele, ai biruit! > .

Da, este adevărat , lovitura grea a fost dată regimului democrat parlamentar ,
intrat într-un blocaj legislativ , provocând cea mai gravă criză politică de la război.

Da, este adevărat , toate mișcările pe tabla de șah a politicii românești ,
din motive și în moduri diferite , au concurat la instaurarea dictaturii regale.

[LD :_ Având în vedere rezultatul " surpriză" al alegerilor , cifrele care au fost publicate
diferă de la o gazetă la alta , dela o zi la alta.

Aleg și eu câteva **statistici** din "**Dimineața**" și rev. "**Parlamentul Românesc**", pentru a putea **să măsoar**, fie și aproximativ, **barometru politic** al curentelor, **pe plan general sau local**. Din păcate, la **nomilizarea deputaților și senatorilor aleși**, nu li se arată **apartenența politică**, și va trebui s-o indic eu ... ceea ce este dificil. Voi formula și câteva **ipoteze sub semnul lui "dacă"**, cu **caracter speculativ**. Realitatea istorică va fi: **guvern de tranziție Goga** urmat de **instaurarea dictaturii regale.**

"Dimineața" / 24 dec.'37

▣ **Totalizări pe țară**

Votați2.700.000

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Guvernul +cartel	971.000	37,5 %	1	142-145
PNȚ Iul.Manii	530.000	19,40%	2	77
PNL- Gh.Brătianu	107.000	4,32%	6	12
PNC -Goga Cuza	260.000	9,70%	4	35
Totul pentru Țară -CZCodreanu	430.000	16,098 %	3	62
PRȚ Gr.Iunian	58.793	2,21%	7	8
P.Agr.-Argetoianu	42.979	1,61 %	8	da
P.Maghiar	117.892	4,43%	5	
P.Evreesc	34.849	1,31%	9	
PSD +PSU	22.740	0,85%	10	3-4
P.Poporului -Averescu	21.775	0,81 %	11	da

"Parlamentul Românesc" / 31 dec.'37

▣ **Alegeri Cameră .Totalizări pe țară**

Alegători înscriși 4.649.163

Votați 3.071.705

Absenteiști1.577.458

Formațiunea	Voturi	Procentaj	Loc	Mandate
Coaliția guvernamentală	1.103.323	35,92%	I	152
PNȚ	626.642	20,40%	II	86
Totul pentru Țară	478.378	15,58%	III	66
PNC	281.167	9,15%	IV	39
P.Maghiar	136.139	4,43%	V	19
PNL-g	119.361	3,89%	VI	16
PRȚ	69.208	2,25	VII	9

P.Agr.	52.101	1,70%	VIII
Part.Evreesc	43.681	1,42	IX
Partidul German	43.612	1,42%	X
PSD	28.840.	0,94%	XI
PP-Averescu	25.567	0,83%	XII
P.Frontul Muncii	6.986	0,23%	XIII
53 alte grupări	11.145	0,36%	XIV
Voturi anulate	45.565	1,48%	

Partidele care n-au întrunit **minim 2% pe țară**, au fost **excluse de la repartitia mandatorilor**

"Parlamentul românesc" / 31 dec.'37

▣ **387 deputați aleși**

"Publicăm lista noilor deputați și senatori", întocmită de **Comisiunea Centrală Electorală**

În mod **definitiv**. **Deși se crede** că **noul parlament va fi anulat** mai înainte de a se fi constituit , și **se vor orându**i alegeri generale pe **alte baze și în alte condițiuni**, este pentru noi **o elementară datorie** aceasta , deoarece **țara întreagă s-a străduit să aleagă** , iar dintre cei **5.000 de candidați** - cel puțin **aceia care au izbândit** , cu mari osteneli și cu mari cheltueli , merită **să le consacram aceste pagini.** "

[LD :Din păcate, nu le scrie **apartența**. O să încerc să o indic eu .

Mai greu este cu cei de pe **lista G de F** . **Vezi fișier Alegeri -III -**

Vreau să văd cine **din clasa politică de până la 1937** îl va urma pe **Carol** .]

////////////////////////////////////

"Dimineața" / 24 dec.'37

▣ **Alegerile pentru Senat**

Comentar LD : Ziarul nu comentează deloc rezultatul la senatoriale.

De aceea voi face eu câteva remarci , bazându-mă pe tabloul publicat .

/Este foarte clar că , **dacă** acest parlament ar fi fost validat ,

PNL ar fi avut **o majoritate zdrobitoare** și ar fi putut să-și asigure succesul legiferării .

Exceptând : **3 senatori PNT** (**Sichitiu, Coroianu și Fodoreanu**) ;

2 senatori **Totul ptr.Țară** (protopop **I. Moța și M.Manoilescu**) ;

6 senatori **P.Magh.** și **P.German** **mandatele celelalte au fost acordate PNL.**

/ La senatorii aleși, adăugându-se **senatorii de drept** : capii **confesiunilor și generalii** ;

șefii unor partide sau diplomați (**N.Iorga , ACCuza ... N.Titulescu**)

și cei aleși de **Camerele profesionale** (**N.Penescu** ,)

ar fi existat destule **"voci "** în Maturul Corp.

/ **În majoritatea județelor**, locurile **I și II** sunt ocupate de **PNL și PNT** ,

ceea ce **confirmă** aprecierea lor ca **formațiuni solide**, cu **structuri** în toate județele,

cu **cadre și aderenți** în toate provinciile țării .

/ Faptul că **Garda de Fier** ocupă în unele județe **locul I** (Arad și Neamț)

sau **locul II** (Brăila,Câmpulung, Cahul, Covurlui, Dolj, Putna,Prahova, Roman,

Râmnicu Sărat , Rădăuți ,Suceava) , este **o confirmare** a faptului că

ea a fost **principala beneficiară a Pactului de neagresiune**,

în **detrimentul PNT** , căruia i-a luat locul !

/PNC a avut **performanțe mai slabe** decât Garda, dar în județele unde a urcat pe **locul II** ,

a reușit să atragă **și susținătorii de altădată ai Gărzii** (Bacău, Botoșani, Baia, Bălți, Hotin,

lași, Lăpușna, Orhei,)

/ Cât despre performanțele unor partide "fiefuri personale" , care nu justifică audiența

de care beneficiau , nu există decât o explicație : cultivarea lor de către Rege

(**Argetoianu-** la Dolj) sau o popularitate locală (**Stere** la Soroca **și Iunian** la Gorj)

/ Insignifiant ca număr de voturi: **PSD, Frontul Muncii**, (Bălți, Caraș, Ismail)

Dovedește faptul că atât **muncitorimea română** (și așa slabă numeric) ,

cât și **funcționăria sau orășenii săraci**,nu erau atrași de **lozincile socialiste**,

și că **social-democrații** intraseră în parlament (1928) numai **datorită cartelului cu PNT** .

/ **Concluzie** : **PNL a câștigat alegerile pentru Senat** ,

dar **a pierdut** prin neatingerea aceluia **prag electoral de 40%** , **stabilit de lege** .

În felul acesta , **legea și-a exercitat exigențele** nu numai asupra

partidelor mici care o detestau pentru că nu puteau trece pragul de 2% ,

dar **devine o piedică și pentru partidele mari** .

Acest lucru va contribui la **creșterea curentului care cerea o modificare a legii**.

Cum va fi rezolvată problema în noul regim, vom vedeaVezi fișier **Alegeri III**

////////////////////////////////////

"Dimineața" / 24 dec.

▣ **Alegeri petru Senat ,București Vezi fișier Alegeri III**

[Comentar LD : vreau să surprind cazul Bucureștiului ,plecând de la premiza că era

orașul cel mai " avizat" , cel mai " informat" din p.d.v.politic : **sediile centrale**

ale partidelor ; parlamentul , guvernul și presă .

Avea **55 centre de votare**, în majoritate , în **școli primare** .

Am analizat scrupulos rezultatele.Ce concluzie ?

pe locul I , este **PNL** : 14.594 voturi ;

pe locul II , este **PNȚ** : 5378 voturi ;

pe locul III , s-a situat **G de F** : 4.813 voturi, la un scor foarte apropiat de PNȚ .

pe locul IV , este **PNL-g** : 1.872 voturi .

La fel ca în cazul județelor, **Garda a beneficiat de " pact" , iar PNȚ nu a avut nici un folos .**

Gh Brătianu are în București un scor mai mare decât la județe, dar , chiar așa , nu se justifică iluzia lui că ar putea devansa partidul liberal-trunchi . Și atunci ?

//

Alegerile 20, 22 dec.'37

29.) Siguranța, Corpul detectivilor, Notă , 22 dec.'37

/ **Legionarii mulțumiți de rezultate / Previzuni : 1939, România - stat legionar /**

(Arhiva ISISP, Fond V, dosar 226 , Direcția generală a Poliției.Polițiade Siguranță)

[LD : iată un document . **Dacă** cele relatate sunt autentice , **CZCodreanu** ,

fie știa ce intenționează și pe ce se bazează , **fie** avea facultăți de vizionar .

Dacă relatarea are o **intenție sugestivă**, ea trebuia să ducă **fie** la acceptarea acestei posibilități,

fie la luarea de măsuri care să împiedice această eventualitate .

Și într-un caz ,și în altul, relatarea poate fi cauză sau efect , pentru măsurile ce vor urma .]

Corpul detectivilor , Secția I-a / 22 dec.

▣ Notă

Conducerea mișcării legionare - Corneliu Codreanu și ing.Clime - sunt **foarte mulțumiți** de triumful alegerii , peste așteptări .

CZC a spus că **mișcarea legionară** a ajuns la **răscrucea drumului** :

sau evenimentele **vor grăbi venirea legionarilor la putere** ,

mai devreme decât însăși conducerea ar fi vrut ,

sau s-ar putea ca **adversarii** , dându-și seama că Legiunea este la un pas de victoria finală ,

să încerce înlăturarea forțată a ei din drumul normal către victorie "

CZC a precizat : **< În 1939 , nu există decât două posibilități ,**

sau vom avea stat legionar ,sau mișcarea noastră va fi înmormântată .

Eu cred că în 1939 , va fi în România stat legionar ,

chiar dacă eu și alți legionari am dispăre >

CZCodreanu / 22 dec.'37

30.) CZCodreanu / 23 dec.1937

▣ **Ordin : închiderea campaniei electorale (p. 229 - 230)**

[**Circulări și ... ed.Munchen**]

Astăzi , 23 decembrie , orele 11 , d.**Corneliu Codreanu** , șeful Mișcării Legionare,

a convocat la sediul din str.Gutenberg 3, **toate gradele și funcțiunile legionare** aflate în Capitală, cărora le-a citit **ordinul de închidere a campaniei electorale** .

" Legionari din toată țara și prieteni, de-a lungul frontului legionar nu s-a înregistrat nici o scădere.

Lupta s-a terminat . De la un capăt la altul al țării, legionarul , singur sau în echipă,

fără excepție, s-a purtat cu un eroism ne]ntrecut. [-----]

"În această luptă , **legionarul a făcut dovada unor mari devotamente,**

sfidând orice primejdie și sfidând moartea , devotamente care îi dau dreptul la alte victorii.

[-----] În țară, **au fost județe care au apreciat** aceste valori morale și jefele noastre

de până acum ; **au fost altele care n-au înțeles nimic.**

" În frunte stau : **Capitala, Aradul, Neamțul, Timiș-Torontal, Doljul, Covurlui ,**

Rădăuți, Câmpulung-Bucovina, Cernăuți, Teleorman , Brăila, Vlașca, Gorjul, Prahova, Turda, Hunedoara , Ialomița.

"Cele din urmă sunt : Roman, Vaslui, Fălciu, Botoșani, Muscel.

Ele își vor fi având locul lor întunecat în istoria biruinței legionare .

[-----]

Acum, pace și odihnă, legionari

PS. Șefii de Regiuni și Județe îmi vor face Rapoarte amănunțite

asupra **oamenilor sau echipelor care s-au distins în lupte.**

De asemenea să mi se raporteze **Județele care s-au distins și Comunele.**

Cer să mi se trimită și **cele mai slabe Comune.**

Cer să mi se trimită **numele tuturor acelor cari au săvârșit ilegalități sau cari și-au arătat în vreun mod vrăjmășia lor pentru cauza legionară.** "

CZC / 23 dec.'37

31.) **M.Manoilescu**, "PARTIDUL UNIC, instituția politică a regimurilor noi " ['37], 1941

[Atenție L.D.Vezi sumarul la fișier Agenda și problemele de bază la fișiere Corporatism/ Carol II / Democr./ Dictatură

Aici voi extrage doar **opinii explicite despre sist.polit.pluripartidist.**

Atenție ! Nu știu în ce măsură , **Carol II s-a inspirat din teoriile lui la crearea noului regim.**

Atenție ! Nu știu **când , cum și cu ce condiții** , Manoilescu a candidat pe listele G .de Fier.

La începutul anului 1938 ... este în **Italia** , are **acea întâlnire cu Ducele.**

Dar tot la începutul anului 1938, **CZCodreanu se simte ofensat pentru neatenția cu care este tratat de Duce**, și-și îndreaptă **simpatiile preponderent spre Hitler.**

LD : dar ferește-te de speculații !]

Manoilescu / '37

▣ Regimul partidist liberal

/ **Totul s-a spus** despre partide, în regim liberal.

Un singur aspect **a fost mereu eludat** : **inexistența juridică** a acestei instituții.

Pentru istoricul de mâine acesta va fi "**paradoxul**" **sec.XIX** :

factorul determinant în viața statului democratic, constituțional,

n-a avut **statut juridic** ,nici un **text de lege** , în nici o **Constituție.**(p-15-27)

Această **bizarerie juridică**, convenea politicianilor, numai așa se explică persistența ei.

/ **Partidul** trebuia să fie **puternic și iresponsabil.** (p.18-19)

/ **Regimul partidelor**, era **discontinuu, iresponsabil și învrăjbea națiunea.**

Tot ce putea separa, ce era **particular, egoist, ce era nerezolvat,**

deosebiri de clasă, de interese regionale, etnice,

constituia motiv de constituire a partidelor.

Hitler se întreba (congr.dela Nurenberg, '34) de ce era nevoie

de **30 de partide**, care ,după alegeri, încheiau **pacte**

/ **Liberalismul** ,cu eternele principii ale **revoluției franceze**, a fost un **lux politic** , potrivit pentru sec.XIX.

/ **Baza statului fiind voința liber exprimată de indivizi**, era natural ca **voințele diferite** să se grupeze în mai multe **expresiuni-tip de opinii.**

/ **Fiecare grup** reprezenta un **alt ideal politic.**

Multiplicitatea partidelor nu era decât manifestarea unei

multiplicități de scopuri și interese diferite ,ba chiar **contradictorii.** (p.31-32)

Manoilescu/

▣ Partidul unic în stat. (p.108--)

1) **Monopolul politic**

2) **Cele trei entități: Stat, partid unic, națiune**

3)Part.în administr.publică

4)Part.unic și corporațiile.

▣)Principiul șefului (vezi **fișier Corporatism-Manoilescu - I-**)

M.Manoilescu / ' 37

32.)